

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק א הלכה א

[דף א עמוד א] מתני': הורו בית דין לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה, והלך היחיד ועשה שוגג על פיהם. בין שעשו, ועשה עמהן. בין שעשו, ועשה אחריהן. בין שלא עשו ועשה. הרי זה פטור, מפני שתלה בבית דין. הורו בית דין, וידע אחד מהן שטעו, או תלמיד שהוא ראוי להוריה, והלך ועשה על פיהם. בין שעשו, ועשה עמהם. בין שעשו, ועשה אחריהם. בין שלא עשו, ועשה. הרי זה חייב, מפני שלא תלה בבית דין. זה הכלל. התולה בעצמו חייב, והתולה בבית דין פטור:

גמ': כתיב [ויקרא ד כז] ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשותה אחת ממצוות ה' אשר לא תעשה ואשמה. נפש כי תחטא. אחת תחטא. בעשותה תחטא. הרי אילו שלושה מיעוטיין. נפש כי תחטא. מעצמה, למעט אם תלה בבי"ד. מכאן שהתולה בעצמו חייב, והתולה בבית דין פטור. בכל אתר את אמר מיעוט אחר מיעוט לרבות. והכא את אמר מיעוט אחר מיעוט למעט? אמר ר' מתניה. שנייא היא דכתיב מיעוט אחר מיעוט אחר מיעוט. תנן התם. כהן שהיה אוכל בתרומה ונודע לו שהוא בן גרושה, ר' אליעזר מחייבו קרן וחומש. ר' יהושע פטור. ר' חגיי שאל לחבריה. מניין לר' יהושע לאוכל ברשות שהוא פטור? מה בין סבור שהוא חולין, ונמצאת תרומה, שהוא חייב. מה בין המחזיק עצמו שהוא כהן, ונמצא ישראל, שהוא פטור? אמרין ליה מן הוריות בית דין. כשם שאם חשב שזה שומן ונמצא שהוא חלב, חייב קרבן. לעומת זאת אם לא שגג באכילה עצמה, כגון שידע שזה חלב ואכל מכח הוראת בי"ד, פטור מקרבן. אף כאן. אכל תרומה כי חשב שהוא כהן, כיוון שאין השגגה באכילה, הרי הוא פטור. אמר לון אופ להדא אנא צריכה לי. מה בין סבור שהוא חול ושחט, ונמצאת שבת שהוא חייב. מה בין סבור שהוא פסח שדוחה שבת, ושחט, ונמצא שלמים שאינה דוחה שבת, שהוא פטור? אמרין ליה מן השוחט ברשות מצווה. דסובר ר' יהושע, טעה בדבר מצוה ועשה מצווה פטור. ואף בהקרבת הקרבן שלא לשמו עשה מצווה, שכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים. אמר לון. אופ להדא אנא צריכא לי. מה בין סבור שהוא מותר ואכלו [דף א עמוד ב] ונמצא אסור, שהוא פטור. מה בין סבור שהוא שומן ונמצא חלב, שהוא חייב? לא אמרו ליה כלום. אמר לון נימא לכון מיניין. מדכתיב [ויקרא ד כג] או הודע אליו חטאתו אשר חטא והביא. השב מידיעתו מביא, אינו שב מידיעתו, אינו מביא קרבן. והאומר מותר אינו שב מידיעתו. שאף אם יאמרו לו שזה תרומה, יאכל. שסבור שהוא כהן. ואף שיאמרו לו שזה חלב, יאכל. שסבור שזה מותר. כד עאל רבי יוסי אמרין ליה, רבי חגיי קשי לן הדא מילתא. אמר לון, ולמה לא אגיבתוניה מן הדא. או הודע אליו חטאתו והביא? אמרין ליה. חגיי קשיתה, חגיי קיימתה. על דעתיה דרבי ישמעאל דלא מפנה אהן קרייה ללמוד על מחוייבי [דף ב עמוד א] חטאות ואשמות וודאין שעבר עליהן יה"כ ניחא. שהפסוק פנוי ללמוד שמביא חטאת רק אם שב מידיעתו, ומכאן נלמד שאם הורו בי"ד אינו מביא קרבן כיון שאינו שב מידיעתו, פטור. אבל על דעתיה דר"ע דמפנה אהן קרייה ללמוד על מחוייבי חטאות ואשמות וודאין שעבר עליהן יה"כ שהן חייבין. מניין שמביא חטאת רק אם שב מידיעתו? דתני. מניין למחוייבי חטאות ואשמות וודאין שעבר עליהן יה"כ, שהן חייבין להביא לאחר יום הכיפורים, וחייבי אשמות תלוין שהם פטורין? ת"ל או הודע אליו חטאתו והביא, אף לאחר יום הכיפורים. ר"ע יליף מן הדא דכתיב [ויקרא ד כז] ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשותה אחת ממצוות ה' אשר לא תעשה ואשמה. נפש כי תחטא. אחת תחטא. בעשותה תחטא. הרי אילו שלושה מיעוטיין. נפש כי תחטא. מעצמה, למעט אם תלה בבי"ד. מכאן שהתולה בעצמו חייב, והתולה בבית דין פטור. אין ב"ד חייבין קרבן על שהורו בשוגג, אלא על דבר שהיה גלוי להן ונכסה מהן. אבל אם נעלם מהם מלכתחילה, אינם חייבים. ומה טעמא? דכתיב, ונעלם דבר. דבר שהיה גלוי להן ונכסה מהן. במסכת שבועות למדנו [מניין לידיעה בתחילה ובסוף והעלם בנתיים בטמאת מקדש וקדשיו?]. ת"ל [ויקרא ה ב] ונעלם ממנו והוא טמא ואשם. [ויקרא ה ג] ונעלם ממנו והוא ידע ואשם. ונעלם ונעלם שני פעמים, הטיל הכתוב ידיעה בן שני העלמות ודרשינן הכי וידע קודם ונעלם ממנו וידע אחר ונעלם ממנו מכלל שבאת לו ידיעה בתחילה ובסוף, והעלם בנתיים. עד כדון כר' עקיבה שסובר ששניהם בהעלם טמאה. דדרש ונעלם ממנו והוא טמא על העלם טמאה הוא חייב ואינו חייב על העלם מקדש. וממה שהטיל הכתוב ידיעה בין שני העלמות. דרשינן כאילו נכתב וידע

קודם ונעלים ממנו וידע אחר ונעלים ממנו. **כ"ר ישמעאל** שסובר שמדובר בשני הלכות שונות. העלם אחד מדבר בהעלם טמאה והשני בהעלם מקדש וקדשיו. **מניין?** ר' ישמעאל כרבי. **דרבי אמר, ונעלים ממנו. מכלל שידע. וכתוב [ויקרא ה ג] ונעלים ממנו והוא ידע, הרי שתי ידיעות.** על דעתיה דרבי ישמעאל דהו אמר שצריך שתהיה ידיעה תחילה, מדכתיב ונעלים ממנו מכלל שהיה יודע. וכתוב והוא ידע, הרי שתי ידיעות. אייתר ליה ונעלים דבר ללמד, שאין ב"ד חייבין קרבן על שהורו בשוגג, אלא על דבר שהיה גלוי להן ונכסה מהן. אבל על דעתיה דרבי עקיבה דהו אמר מזה שכתוב ונעלים ממנו ונעלים ממנו שני פעמים. מכלל שבאת לו ידיעה בתחילה וידיעה בסוף והעלים בנתיים. **מניין ילמד שאין ב"ד חייבין קרבן על שהורו בשוגג, אלא על דבר שהיה גלוי להן ונכסה מהן?** ת"ל ונעלים דבר. מייתור המילה דבר למד ר"ע, שאינם חייבים אלא על דבר שהיה גלוי להם ונכסה מהן. אין ב"ד חייבין קרבן על הוראתן, עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת. שמואל אמר. והן שהורו שמואל. אבל אם הורו שפטור, לא בדא. אין חייבין עד שתהא הוריה מלשכת הגזית. אמר רבי יוחנן. טעמא דהך תנייא, גמר דבר דבר מזקן ממרא. גבי זקן ממרא כתיב [דברים יז י] ועשיתיה על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה'. וכתוב הכא, ונעלים דבר מעיני הקהל, מה להלן מבי"ד הגדול שבלשכת הגזית, אף כאן עד שתצא הוראה מבי"ד שבלשכת הגזית. אמר רבי מנא בר תנחום. אפילו נכנסו מאה, אינם חייבים על הוראתן, עד שיורו כולן. תמן גבי עיבור השנה, אמר רבי זעירא. והוא שיהו כולן מורין מצד מטעם אחד אבל אם אחד אומר לעבר מסיבה זו והשני אומר לעבר מסיבה אחרת, אינה מעוברת. והכא מה? האם גם כאן צריכים שכל הסנהדרין יסכימו לטעם אחד? תנן, הלך היחיד ועשה שוגג על פיהן. [דף ב עמוד ב] פשיטא דבשוגג מיירי, דהא אן חיוב קרבן אלא בשוגג. וכי יש עושה בזדון שיהא נחשב לשגגה לחייב קרבן אצל הורית ב"ד ליחיד? אמר רבי אמי בשם רשב"ל. מתניתא כגון שמעון בן עזאי יושב לפניו. מה אן קיימין? אם בידע כל התורה ואינו יודע אותו דבר, אין זה שמעון בן עזאי. שכן עזאי לא יטעה בדבר זה. ואם בידע אותו הדבר, ואינו יודע כל התורה, שמעון בן עזאי הוא אצל אותו הדבר, ומזיד גמור הוא ולמה מביא קרבן? אלא כי אן קיימין, בידע כל התורה, ובידע אותו הדבר. אלא שהוא כטועה לומר שכיוון שצוותה תורה ללכת אחריהם. חובה ללכת אחריהם, אפילו אם ברור לך שהם טועים. אם בטועה לומר התורה אמרה אחריהם אחריהם, אין זה שמעון בן עזאי. שכן עזאי לא היה טועה בדבר זה, שהרי ברייתא מפורשת היא. כהדא דתני. יכול אם יאמרו לך על ימין שהיא שמאל, ועל שמאל שהיא ימין, תשמע להם? ת"ל ללכת ימין ושמאל. אן מצווה ללכת אחריהם, עד שיאמרו לך על ימין שהוא ימין, ועל שמאל שהיא שמאל. מאי כדון? אמר רבי יוסי בשם רבי הילא. לפי שבכל מקום שוגג פטור ממלקות, ומזיד חייב מלקות. והכא אפילו מזיד פטור ממלקות. מפני שתלה בב"ד שהורו להיתר, ואין בעולם מי שיתרה בו. נמצא דבהוראת בית דין, לא שייך דין מזיד. לפיכך כשעשה בשוגג ותלה בב"ד, פטור. אבל אם עשה במזיד חייב קרבן. חברייא אמרי בשם שמואל יחיד משלים לרוב הציבור היא מתניתא שרק אם רוב ישראל עשו על פי הוראת ב"ד ב"ד מביאים פר והציבור פטור. אבל אם רק מיעוט עשו על פי הוראת ב"ד, כל יחיד ויחיד שעשה בפני עצמו מביא כשבה ושעירה. רבי יוחנן אמר אפילו כל יחיד ויחיד שעשה בפני עצמו פטור. וקשיא על דעתיה דשמואל. לא נמצא כל יחיד ויחיד מתכפר לו בשני חטאות? שהרי כל זמן שאין רוב ציבור וב"ד לא מביאים פר, חייב כל יחיד להביא קרבן, בא אדם והשלים את הקהל לרוב ציבור, ב"ד צריכים להביא פר לכפר על הציבור. הרי כבר נתכפרו כל יחיד בקרבן חטאת שלו. אמר רבי זעירא בשם שמואל. כשב"ד חוזרים בהם, אין היחיד מביא קרבן מיד אלא היחיד תלוי ממתין. אם התברר שאכלו רוב, ב"ד מביאין והיחידים פטורים. אכלו מיעוט, היחיד מביא. [דף ג עמוד א] תני, כל ההוריה שבית דין מביאים פר, אין היחיד מביא כשבה או שעירה. וכל הוריה שאין בית דין מביאים פר, היחיד מביא כשבה או שעירה. שמואל שסובר שאם רק מיעוט עשו על פי הוראת ב"ד יחיד מביא כשבה או שעירה. פתר מתניתא ברוב ומיעוט. אכלו רוב. הואיל וב"ד מביאין פר, אין היחיד מביא כשבה או שעירה. אכלו מיעוט. הואיל ואין ב"ד מביאין פר, היחיד מביא כשבה או שעירה. ר' יוחנן שסובר שאף מיעוט שעשו בהוראת ב"ד פטורים מקרבן. פתר מתניתא בהורית ב"ד עצמה. הורו ב"ד לעקור את כל הגוף כגון שאמרו אין איסור חלב מהתורה. הואיל ואין ב"ד מביאין פר, היחיד מביא כשבה או שעירה. הורו לבטל מקצת ולקיים מקצת. הואיל ובית דין מביאין פר, אין היחיד מביא כשבה או שעירה. מניין שרוב ציבור שעשה שלא על פי ב"ד יהיה כל אחד חייב כשבה או שעירה? תני, אתה אומר לכך נאמרו המעוטין הללו נפש תחטא אחת תחטא בעשותה תחטא. או אינו אומר אלא יחיד שעשה חייב, שנים שלשה שעשו פטורים? תלמוד לומר עם הארץ, אפילו הן מרובין. עדיין אני אומר

מיעוט הקהל שעשו חייבין שאין ב"ד מביאין עליהן פר אבל רוב הקהל שעשו יהו פטורין שכן בית דין מביאין עליהן פר, תלמוד לומר עם הארץ. שמואל שסובר שאם רק מיעוט הקהל עשו בהוראת ב"ד כל יחיד חייב כשבה או שעירה, פטר מתניתא הכי. עדיין אני אומר מיעוט הקהל שעשו בשגגת מעשה שלא בהוראת ב"ד, חייבין. שכן אין ב"ד מביאין עליהן פר אם עשו בהוראת ב"ד. אבל רוב הקהל שעשו בשגגת מעשה שלא בהוראת ב"ד יהיו פטורים. שכן ב"ד מביאין עליהן פר אם עשו בהוראת ב"ד. ת"ל עם הארץ. אפילו כולו, אפילו רובו. רבי יוחנן שסובר שאפילו יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור. פטר מתניתא הכי. עדיין אני אומר מיעוט הקהל שעשו בלא הוריייה, חייבין. שכן בהוריייה אין בית דין מביאין פר. אבל רוב הקהל שעשו בשגגת מעשה שלא בהוראת ב"ד יהיו פטורים. שכן ב"ד מביאין עליהן פר אם עשו בהוראת ב"ד. איתמר עדיין אני אומר מיעוט הקהל שעשו בלא הוריייה, חייבין. שכן בהוריייה אין בית דין מביאין פר. שמואל אמר אבל הן מביאין כשבה ושעירה. רבי יוחנן אמר, אין הם מביאין כשבה ושעירה. על דעתיה דשמואל דס"ל דיחיד בהוראת ב"ד חייב בקרבן, ניחא דהוא יליף לה חייב מחייב. אלא על דעתיה דר' יוחנן דס"ל דיחיד בהוראת ב"ד פטור. קשיא. דהוא יליף לה חיוב מפטור. מתניתא פליגא על שמואל דתני, או הודע אליו חטאתו אשר חטא והביא. השב מידיעתו מביא, אינו שב מידיעתו, אינו מביא קרבן. יצא מומר לעכו"ם. והרי כשהורו ב"ד שמותר, אינו שב מידיעתו. שאף אם יאמרו לו שזה חלב, יאכל. שסבור שב"ד התירו. ואך אמר שמאל שיחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב בקרבן? מתניתא פליגא על שמואל דתני. ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשותה אחת ממצוות ה' אשר לא תעשה ואשמה. נפש כי תחטא. אחת תחטא. בעשותה תחטא. הרי אילו שלושה מיעוטין. נפש כי תחטא. מעצמה, למעט אם תלה בבי"ד. מכאן שהתולה בעצמו חייב, והתולה בבית דין פטור. והרי יחיד שעשה בהוראת ב"ד ודאי תלה בב"ד ולמה שמאל מחייב קרבן? הדא ודאי פליגא על שמואל ולית לה קיום

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק א הלכה ב

מתני': הורו ב"ד וידעו שטעו, וחזרו בהן. בין שהביאו כפרתן, בין שלא הביאו כפרתן, והלך ועשה על פיהן. ר"ש פוטר, ורבי אלעזר אומר ספק. אי זהו ספק? [דף ג עמוד ב] ישב לו בתוך ביתו, חייב. הלך לו למדינת הים, פטור. א"ר עקיבה. מודה אני בזה, שהוא קרוב לפטור מן החובה. אמר לו בן עזאי. מה שנה זה מן היושב בביתו? שהיושב בביתו, איפשר היה לו שישמע. וזה, לא היה איפשר לו שישמע:

גמ': תנן במשנה הקדמת, הורו בית דין, וידע אחד מהן שטעו, או תלמיד שהוא ראוי להוריייה, והלך ועשה על פיהם. בין שעשו, ועשה עמהם. בין שעשו, ועשה אחריהם. בין שלא עשו, ועשה. הרי זה חייב. אמר רבי אמי בשם רשב"ל. מתניתא, כגון שמעון בן עזאי יושב לפניו. מה אנן קיימין? אם בשסילקן ששיכנע אותם שהם טועים, תבטל הוריייתן וכאילו לא הורו כלל. ואם בשסילקו אותו, תבטל הוריייתו. אלא כי אנן קיימין, בשזה עומד בתשובתו. וזה עומד בתשובתו. הוריייתן אצלו אינה הוראה, שלא סילקו אותו. ואם עשה כהוראתם, חייב. אצל אחרים הוריייה, שלא סילקן. לית הדא פליגא על רבי מנא בר תנחום? דרבי מנא בר תנחום אמר אפילו נכנסו מאה אין הוראתם הוראה עד שיורו כולן. והרי אותו אחד לא הסכים עימם ולמה אמרת הוראתם אצל אחרים הוראה? פתר לה, בשלא נכנס לב"ד כשהורו אלא בא אח"כ והיה דן לפניו. אם בשלא נכנס למה אינו מעכב? שהרי נמצא שההרכב של הב"ד חסר. פתר לה כרבי. דרבי אמר. אין לך מעכב, אלא מופלא של ב"ד בלבד. הא דאמר ר' מנא בר תנחום. נכנסו מאה, עד שיורו כולן. אף בחזירה כן? שצריך שיחזרו כולן מהוראתן, או די בחזרת רוב כת? וכל העושים אחר שנודע להן מחזירת הוראה של רוב כת, תו לא הוי תולה בב"ד, וחייב. פשיטא לך שדי ברוב דכתיב אחרי רבים להטות. באזה רוב?, רוב ההוריייה, או רוב המשתתיר? היך עבידא? נכנסו מאה, ומתו מהן עשרה. אין תאמר רוב ההוריייה, עד שיחזרו בהם חמשים ואחד. ואין תאמר רוב המשתתיר, ארבעים וששה. תנן התם. אמר כתבו גט לאשתי ואחזו קורדייקוס וכ"ו. רבי יעקב בר אחא אמר, איתפלגון רבי יוחנן וריש לקיש. רבי יוחנן אמר עודהו קורדייקוס עליו, כותבין גט ונותנין לאשתו. דכיוון דאמר בעודו שפוי, לא נדחה דכישן דמי. ריש לקיש אמר לכשישתפה. מחלפית שיטתיה דר"ל? דאיתפלגון. הפריש חטאתו.

ונתחפש, או נשטתה, או נשתמד, או שהורו בית דין שמותר לאכול חלב. רבי יוחנן אמר, נדחית חטאתו, [דף ד עמוד א] רבן שמעון בן לקיש אמר, לא נדחית חטאתו. קס"ד דלכ"ע בעלי חיים נדחים. בשלמא דר"י אדר"י לא קשיא, דשאני קורדייקוס דכישן דמי לכן נותנים את הגט. אבל הפריש חטאת ונשטתה אין מקריבים חטאתו. אלא דר"ל אדר"ל קשיא. דהא קורדייקוס לר"ל כשוטה דמי. ובשוטה אמר ר"ל דלא נדחית חטאתו כיון דהפרישו כשהיה חלים, וא"כ ע"כ מקריב אף כשהוא שוטה. דאם היה צריך להמתין שישתפה הוזה נדחה ושוב אינו חוזר ונראה. אלא ודאי מקריבן כשהוא שוטה. ולמה בגט נדחה? ואף דרבי יוחנן הדרבי יוחנן קשיא. דאמר רבי שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן. הגוסס, כל זמן שלא מת חשוב כחי לכל דבר, וזורקין עליו מדם חטאתו ומדם אשמו. ואם גוסס לא נדחה, ולמה אם שוטה, נדחית חטאתו? אמר ר' יוסי בי רבי בון. ר' אחא מחלף שמועתא שלרבי יוחנן לא נדחת חטאתו ולר"ל נדחית, דלא אתי מילתיה דרבי יוחנן פליגא על מילתיה. רבנן דקיסרין אמרין. רבי חייא ורב אמר. חד מחליף, וחד אמר כאהן תניא דלא מחליף. מאן דמחלף לית ליה באילין קישואייה אין קושיות דסבר דר"י אמר הפריש חטאת ונשטתה לא נדחית חטאתו כמו בגוסס. ולר"ל נדחית חטאתו כמו שאמר כתבו גט לאשתי ונעשה שקורדייקוס לא יתנו עד שישתפה מאן דלא מחליף אמר לך דר"י אדר"י לא קשיא, דגוסס לא דמי לשוטה, דגוסס אן רפואתו בידנו, ושוטה רפואתו בידנו. ודר"ל אדר"ל נמי לא קשיא. דר"ל סבר, בעלי חיים אינם נדחים, כמו דס"ל גבי קורדייקוס דאינו כותב עד, שישתפה, ה"נ ס"ל בנשטתה לא נדחית חטאתו. אבל לא יקריבו אלא אחר שישתפה, דאי לא תימא הכי, גבי הורו ב"ד לאכול חלב דס"ל ר"ל דלא נדחית חטאתו. הא ע"כ אינו מקריב אלא לאחר שיחזרו בהם ב"ד. דהא קודם שחזרו ב"ד, אי אפשר להקריבו, דמי מקבל מיד? אלא ע"כ לאחר החזרה, ובע"ח אינן נדחין, ה"נ בשוטה לכשישתפה. תנן, הפריש חטאתו. והורו בית דין שמותר לאכול חלב. לר"ל דאמר לא נדחית חטאתו. מי מקבלה המינו? הרי הכהנים לא יסכימו להקריב קרבנו. דכיוון שהתירו ב"ד לאכול חלב, הוה האי קרבן כחולין בעזרה. ה"ק, ימתין עד שיחזרו בהן ב"ד, ויקריב אותו קרבן שהפריש מקדם שאינו נדחה. אי נמי, כשהיה המביא כהן. ועבר והקריב בעצמו, שכיפר. והא דתנן, ידע אחד מהם שטעו, או תלמיד וראוי להוראה כשמעון בן עזאי ועשה על פיהם, חייב קרבן. והא שמעון בן עזאי לאו כהן הוא, ומי מקבלה מינה? בזה ודאי למאן דאמר לא נדחית חטאתו, צריך להמתין עד שיחזרו בהן ב"ד. תולדות הוריייה כהוריייה? הוריייה בהוריייה מה הן שיצטרפו? היך עבידא? תולדות הוריייה אכלו ציבור חלבים והפרישו קרבנותיהן והורו ב"ד להתיר אכילת חלבים. ונדחה קרבנם ונעשה חולין והלכו ושחטום בחוץ, ואח"כ חזרו בהם ונעשו שחוטי חוץ. אין תימר תולדות הוריייה כהוריייה וכיוון שמה ששחטו בחוץ נעשה בעקיפין בגלל ההוראה שלהם, הוי כמו שעשו גוף העבירה על פיהם וחיביבים. או דילמא אין תולדות הוריייה כהוריייה, וכיוון שלא בי"ד הורו לשחוט בחוץ ב"ד פטורים, אין תימר תולדות הוריייה כהוריייה ב"ד חייבין אין תימר אין תולדות הוריייה כהוריייה בית דין פטורין. כיני דפשיטא לן דתולדות הוריייה כהוריייה וב"ד חייבים. שתי הוריות בעברה אחת מהו שיצטרפו? [דף ד עמוד ב] היך עבידא? הורו בית דין. חלב כולייא של ימין מותר, ושל שמאל ושל מכסה על הקרב אסור. חזרו והחליפו. אכלו רוב על פי ההוראה ראשונה, וחזרו ואכלו רוב על פי ההוראה שנייה. אין תימר מצטרפין, חייבין אחת. ואין תימר אין מצטרפין, חייבין שתיים. שתי הוריות בעבירה אחת מה הן שיצטרפו? היך עבידא? כגון שהורו ב"ד שמותר לאכול חלב כליה ואלו רוב ציבור על פיהם וחזרו בהם בי"ד ושוב חזרו והתירו ושוב אכלו רוב הציבור, ושוב חזרו בהם בי"ד. כיון דעבירה אחת היא, אינם חייבים אלא אחת, או דילמא כיוון דשתי הוריות חייב שתיים. הורו ב"ד וידעו שטעו, וחזרו בהן. והלך ועשה על פיהן. ר"ש פוטר שעשה על פי הוראת ב"ד ורבי מאיר מחייב, ורבי אלעזר אומר ספק. על דעתיה דרבי מאיר שסובר שכשב"ד חוזרים בהם נגמרה אותה הוראה ומי שיאכל יהיה חייב חייבין שנים. ועל דעתיה דרבי שמעון שסובר שכשב"ד חוזרים בהם לא נגמרה אותה הוראה ומי שיאכל יהיה פטור, חייבים אחת. אכלו מיעוט בראשונה, ומיעוט בשנייה. ויחד הוו רוב, על דעתיה דרבי מאיר כיוון שחזרו בהם נסתיימה הוראה וכיוון שבכל אכילה יש רק מיעוט פטורים. ועל דעתיה דרבי שמעון שסובר שכשב"ד חוזרים בהם לא נגמרה אותה הוראה, שני האכילות מצטרפות לרוב וחייבים, רבי זעירא אמר, אף משך השהות מרגע שחזרו בהם בי"ד ביניהן. רבי מאיר אמר, נותנין לו שהות שאפשר שישמע בזמן כזה שבי"ד חזרו בהם, ואפילו לא שמע. רבי שמעון אומר, עד שישמע ממש. ותני כן על דעת ר"ש. הורו בית דין בשוק העליון, ויחיד בשוק התחתון. בית דין בבית, ויחיד בעלייה, פטור. עד שישמע ממש. על דעתיה דרבי עקיבה עדיין הוא ספק אמר רבי בון בר חייא בעומד בין שני תחומין בין תחום ארץ ישראל לתחום חוצה לארץ. תנן, ישב לו בתוך ביתו, חייב. הלך לו למדינת הים, פטור. א"ר עקיבה. מודה אני בזה, שהוא קרוב לפטור מן החובה. על דעתיה דרבי עקיבה, היושב בביתו עדיין הוא ספק ומביא אשם תלוי, אבל ההולך למדינת הים, פטור. אמר רבי בון בר חייא. לא רק בשהלך למדינת הים, אלא

אפילו בעומד בין שני תחומין. בין תחומי ארץ ישראל, לתחומי חוץ לארץ, דכיון דטרוד בנסיעה, אין לו פנאי לברר אם בי"ד חזרו בהם. אמר רבי אמי בשם רשב"ל. להורייה הילכו אחר ישיבת ארץ ישראל. ואם רוב יושבי א"י עשו בהוראת ב"ד, מביאים פר העלם דבר, ואין משגיחין על יושבי ח"ל. לטומאה לעשית קרבן פסח בטומאה הילכו אחר רוב נכנסין לעזרה, תנן התם הפסח נשחט בשלוש כתות וכ"ו נכנסה כת ראשונה וננעלו דלתות העזרה וכ"ו [דף ה עמוד א] מה? האם בכל הכתות משערים, ולא עושים בטומאה, עד שיהיה רוב בן כולם, או אין משערין אלא כת הראשונה בלבד?. אמר רבי יוסה ברבי בון. עד שהן כלל ישראל מחוץ לעזרה הן משערין עצמן. א"ר יהושע בן לוי, להוראה הילכו מלבוא חמת עד נחל מצרים. אמר רבי תנחומא בשם ר' חונה, טעמא דר' יהושע בן לוי דכתיב [מלכים א ח סה] ויעש שלמה בעת ההיא את החג וכל ישראל עמו קהל גדול, מלבא חמת עד נהר מצרים. מכאן שרק יושבי הארץ נקראים קהל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק א הלכה ג

מתני': הורו ב"ד לעקור את כל הגוף. אמרו אין נידה בתורה. אין שבת בתורה, אין עבודה זרה בתורה, הרי אילו פטורין. הורו לבטל מקצת ולקיים מקצת, הרי אילו חייבין. כיצד? אמרו יש נידה בתורה. אבל הבא על שומרת יום כנגד יום, פטור. יש שבת בתורה. אבל המוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, פטור. יש עבודה זרה בתורה. אבל המשתחוה, פטור. הרי אילו חייבין. שנאמר [ויקרא ד יג] ונעלם דבר. דבר ולא כל הגוף:

גמ': תנן, הורו ב"ד לעקור את כל הגוף וכ"ו הרי אלו פטורים. מ"ט? אמר רבי חזקיה דדרשין מדבר ולא כל הדבר. רבי הילא אמר דדרשין ממצות לא כל המצות. וכתוב כן? והרי לא כתוב מדבר אלא [ויקרא ד יג] ונעלם דבר. ולא כתוב ממצות אלא [ויקרא ד יג] ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשה. כ"י דאמר רבי אמי בשם רבי יוחנן. ניתן לדרוש על ידי שגורעין אות מתחילתה ומעבירין אותה לסופה. ואמר רבי חנינה בשם ר' ירמיה ואפילו לאמצע התיבה. כמו שכתוב [ויקרא ב ו] ויצקת עליה שמן, מנחה היא. וגורעים ודורשים כאילו כתוב ויצקת שמן על המנחה. לרבות את כל המנחות ליציקה. יכול אף מנחת מאפה תהיה טעונה יציקה? ת"ל עליה. ואף כאן לוקחים את המס מהמילה מכל ומוסיפין אותה למלה מצוות וכאילו כתוב ממצוות. וכן את האות מס מהמילה ונעלם ומוסיפין אותה למלה דבר וכאילו כתוב מדבר. תנן, אמרו יש נידה בתורה אבל הבא על שומרת יום כנגד יום פטור. הרי אלו חייבין שלא עקרו את הכל. ולא נמצאת עוקר כל שם שומרת יום כנגד יום? בשאמרו. הלילה מותר והיום אסור. וטעו בפסוק שנאמר כל ימי זובה, ודרשו ימים ולא לילות. תנן, יש שבת בתורה. אבל המוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, פטור. הרי אלו חייבין שלא עקרו את הכל. ולא נמצאת עוקר כל מלאכת הוצאה? שמואל בר אבא אמר. בשאמרו. להוליך אמה אחת יותר מארבע אמות ברשות הרבים מותרת, ושתי אמות אסורות. רבי שמואל בר רב יצחק. בשאמרו. גרוגרת מותרת, ושתי גרוגרות אסורות. ואתייא כמאן דאמר הכנסה והוצאה אחת היא [דף ה עמוד ב] ברם כמאן דאמר הכנסה והוצאה שתיים הן, בשאמרו הוצאה אסורה הכנסה מותרת. ולא נמצאת עוקר כל שם הכנסה? אלא כדשנינן בשאמרו. גרוגרת מותרת, ושתי גרוגרות אסורות. תנן, יש עבודה זרה בתורה. אבל המשתחוה, פטור. הרי אילו חייבין. ולא נמצאת עוקר כל שם השתחוויה? בשאמרו מותר לשוח דאינו בפישוט ידים ורגלים, ולהשתחוות, אסור. גבי חלב הכי משכחת ליה שיהיה חייב? אמר רבי יוסי. לא שהורו שמותר לאכול חלב מהתורה. אלא יודעין היו שאסור לאכול חלב, אלא שטעו לחשוב שהתורה נתנה רשות לבית דין להורות אזה חלב אסור ואזה מותר והורו על אחד החלבים שהוא מותר. רבי בון בר חייה בעי. התירו כזית חלב היום, או כשני זיתים למחר. האם עקירת כל האיסור לזמן מסויים, נחשב כעקירת כל הגוף ופטורים מקרבן, או הוי כעקירת חלק מהגוף וחייבים? פשיטא שחייבים דתני [תוספתא סנהדרין יד יג] המתנבא לעקור דבר מדברי תורה חייב. ר' שמעון אומר, אם מתנבא לבטל מקצת ולקיים מקצת פטור. ובעבודה זרה אפילו מקיימה היום וביטלה למחר חייב: ותני, נביא ומדיח. יכול אם

יאמרו לך, אל תתן תפילין היום תן למחר, תשמע להם אף שאינו נסקל? ת"ל [דברים יג ו] ללכת בהם. בכולן, ולא במקצתן. הרי עקר שם כל אותו היום, ותימר שאינו נסקל לפי שאין כאן עקירת כל הגוף. אף הכא כשהתירו אכילת כזית חלב היום אין כאן עקירת כל גוף. ר' מנא שמע לה מן דבתרה דאמרינן לעיל, שמואל בר אבא אמר. בשאמרו אמה מותרת ושתי אמות אסורות, הרי עקרת שם כל אותה האמה. ותימר אין כאן עקירת גוף. אף הכא אין כאן עקירת גוף

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק א הלכה ד

מתני': הורו בית דין, וידע אחד מהן שטעו, ואמר להן טועין אתם. או שלא היה מופלא של בית דין שם. או שהיה אחד מהן גר, או ממזר, או נתין, או זקן שלא ראה לו בנים, הרי זו פטור. שנאמר כאן עדה. ונאמר להלן עדה. מה עדה האמורה להלן, כולן ראויין להורייה. אף עדה האמורה כאן, כולן ראויין להורייה:

גמ': תנן, או שלא היה מופלא של בית דין שם. מתניתא דרבי. דרבי אמר. אין לך מעכב, אלא מופלא של בית דין בלבד. דכתיב [במדבר טו כד] והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה. מי שהוא עשוי עינים לעדה. תנן, או שהיה אחד מהן גר, או ממזר, או נתין, או זקן שלא ראה לו בנים, הרי זו פטור. דכתיב [שם יא טז] והתיצבו שם עמך. בדומים לך. מה אתה, לא גר ולא נתין ולא ממזר. אף הן, לא גרים ולא נתינים ולא ממזרים ולא עבדים. ניחא זקן שלא ראה לו בנים, יתכן שמינוהו כשהיה צעיר והזקין. אבל אך יתכן שגר או ממזר יתמנה לסנהדרין? רב הונא אמר בשעברו ומינו. תנן, אף עדה האמורה כאן, כולן ראויין להורייה. הא אם היה אחד מהם לא ראוי להוראה, אין הוראתם הוראה. וכי סנהדרין ממנים מי שאינו ראוי להוראה? רבי חנניה ורבי מנא. חד אמר בתוך שבעים, וכגון שעברו ומינו אותו, [דף ו עמוד א] וחרנה אמר, חוץ לשבעים ובשעת ההוראה ישב ביניהם. ואף במקרה כזה אין הוראתם הוראה, אף על פי שלא היה אחד מהסנהדרין. מאן דאמר חוץ לשבעים, ניחא איך מינו אדם שאינו ראוי להוראה. ומאן דאמר בתוך שבעים, למה לא רצה להעמיד בחוץ משבעים? דסבר חוץ לשבעים, לא אמרינן דאן הוראתן הוראה מפני אותו שאן ראוי. דכיוון שאינו במניין השבעים ואף אינו ראוי להורייה, נעשה כאבן

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק א הלכה ה

מתני': הורו בית דין שוגגין, ועשו כל הקהל שוגגין, מביאין פר. ב"ד מזידין, ועשו הקהל שוגגין, מביאין כשבה או שעירה. ב"ד שוגגין, ועשו הקהל מזידין, הרי אלו פטורין:

גמ': תנן, ב"ד שוגגין, ועשו הקהל מזידין, הרי אלו פטורין: לית הדא פליגא על רבי שמעון בן לקיש? דתנן, הורו בית דין, וידע אחד מהן שטעו, או תלמיד שהוא ראוי להורייה, והלך ועשה על פיהם וכ"ו. הרי זה חייב. אמר רבי אמי בשם רשב"ל. מתניתא, כגון שמעון בן עזאי יושב לפניו. ומזידין נעשו

שוגגין. כדאמר רבי יוסי בשם רבי הילא. בכל מקום שוגג פטור ממלקות, ומזיד חייב מלקות. והכא אפילו מזיד פטור ממלקות. מפני שתלה בב"ד שהורו להיתר, ואין בעולם מי שיתרה בו, שהרי הכל הולכים אחר הוראת ב"ד. נמצא דבהוראת בית דין, לא שייך דינא דמזיד. לפיכך אם תלה בעצמו, חייב קרבן. א"כ קשיא אמאי במתניתין דידן, שוגגין ועשו מזידין פטורין מקרבן. וכי יש זדון לשגגה

ליחיד אצל הורית בית דין? אמאי פטורין מקרבן והא אין זדון אצל הוראת ב"ד לפי שאין מי שיתרה בהם חברייה אמרי בשם רבי שמעון בן לקיש, בשלא קיבלו רוב הציבור עליהן את הוראת ב"ד שלא ידעו עליה. רבי זעירא אמר בשם רבי שמעון בן לקיש, בשבעטו בהוריית ב"ד. מה מפקה מביניהון? קיבלו עליהן, וחזרו ובעטו. על דעתיה דחברייא. כיון שקיבלו, ב"ד חייבין. על דעתיה דרבי זירא, כיון שבעטו אף על פי שעשו כהוראה שהורו ב"ד אפ"ה ב"ד פטורין, שלא על פיהן עשה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק א הלכה ו

מתני': הורו בית דין ועשו כל הקהל או רובן על פיהן, מביאין פר. ובע"ז, מביאין פר ושעיר, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר. שנים עשר שבטים, מביאין שנים עשר פרים. ובעבודה זרה, שנים עשר שבטים מביאים שנים עשר פרים, ושנים עשר שעירים. ר"ש אומר. שלשה עשר פרים. ובעבודה זרה, שלשה עשר פרים שלשה עשר שעירים. פר ושעיר לכל שבט, ופר ושעיר לבית דין:

גמ': **תנן התם, נטמא רוב הקהל, עושים את הפסח בטומאה.** מאן תנא דבעינן דווקא רוב? ר"מ, גבי פר העלם דבר של ציבור. **דתני ר"מ אומר,** היא מחצית כל השבטים שש שבטים. היא מחצית כל שבט ושבט ובלבד שיהו רוב הקהל. [דף ו עמוד ב] ר' יודה אומר חצי כל שבט ושבט ובלבד רוב. שבטים שלימים. אפילו שבט אחד גורר כל השבטים. **שר"מ** אומר כל השבטים קרויים קהל, ור' יודה אומר כל שבט ושבט קרוי קהל, מה נפק מביניהון? גרירה. **ר"מ אומר,** אין שבט אחד גורר כל השבטים. **ר' יודה אומר שבט אחד גורר כל השבטים.** כן רבי יודה אומר, שבט אחד גורר כל השבטים, אף על גב דרבי יודה אמר, שבט אחד גורר כל השבטים, מודה הוא שאן שאר השבטים נגררים עד שתהא הוריה מלשכת הגזית, אבל אם שגו בהוראת ב"ד של אותו שבט, אן שאר השבטים צריכים להביא קרבן. **א"ר יוסה,** טעמא דהן תנייה דכתיב [דברים יז י] מן המקום ההוא אשר יבחר ה'. מה טעם דר' יודה? דכתיב [במדבר טו כו] ונסלח לכל עדת בני ישראל. מכאן שכולם צריכים להביא כפרה. מה טעמא דר"ש? דכתיב [במדבר טו כו] כי לכל העם בשגגה. עד שרוב העם יחטא ולא די בשבט אחד. מה מקיים ר"ש טעם דר' יודה? ונסלח לכל עדת בני ישראל, פרט לנשים ולקטנים שאינם נמנים לרוב נסלח להוציא קטנים שאינם צריכים סליחה. בני ישראל ולא בנות ישראל. מה מקיים ר' יודה טעם דר"ש? כי לכל העם בשגגה. פרט לשתחילתה בזדון וסופה בשגגה. אמר ר' אבון בשם ר' בנימין בר לוי, קרייא מסייע למ"ד כל שבט ושבט קרוי קהל. דכתיב [בראשית לה יא] גוי וקהל גוים יהיה ממך. ועדיין לא נולד בנימין. **א"ר חיייה בר אבא,** כשם שהן חולקין כאן, כך הם חלוקין בטומאה. דתני, היה הציבור חציי טהורין וחציי טמאים. הטהורין עושין את הראשון והטמאים השני, דברי ר"מ. **ר' שמעון** אומר, הטהורין עושין לעצמן והטמאין עושין לעצמן. אמרו לו, אין הפסח בא חצין. אלא או כולם יעשו בטהרה, או כולם יעשו בטומאה. [דף ז עמוד א] מנו אמרו לזו? ר' יודה דתנינן תמן, נטמאת אחת מן החלות, או אחד מן הסדרים. ר' יהודה אומר, שניהם יצאו לבית השריפה, שאין קרבן ציבור חלוק. וחכמים אומרים, הטמא בטומאתו, והטהור יאכל. ר' יוסה בי ר' בון אמר בשם ר' יוחנן, מני אמרו לזו? חכמים שהן כשיטת ר' יהודה שקרבן ציבור אינו חלוק אבל קרבן פסח מחצה יעשו בטהרה ומחצה בטומאה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק א הלכה ז

מתני': הורו בית דין ועשו שבעה שבטים או רובן על פיהן, מביאין פר. ובעבודה זרה, מביאין פר ושעיר דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר. שבעה שבטים שחטאו, מביאין שבעה פרים. ושאר שבטים שלא חטאו, מביאין על ידיהן פר. שאף אילו שלא חטאו מביאין על ידיהן פר על ידי החוטאים. ר"ש אומר. שמונה פרים ובעבודה זרה שמונה פרים ושמונה שעירים פר ושעיר לכל שבט ופר ושעיר לבית דין:

גמ' תני ר"ש בן אלעזר אומר משמו של רבי מאיר. חטאו ששה, והן רובו. הא שבעה, אף על פי שאין רובו הרי אלו חייבין. אמר רבי אלעזר. לא אמר אלא ששה והן רובו. הא חמשה, אף על פי שהן רובו הרי אילו פטורין. דבעינן מחצית שבטים. אמר רבי יוסי בי רבי בון. מתניתא אמרה כן. דתני, מחצית שבטים, ובלבד רוב אוכלוסין. ודכוותה מחצית אוכלוסין ובלבד רוב השבטים. **רבי יוסי בי רבי בון אמר.**

שאלתה דפרק הורה כהן משיח, מן הדא. מי בעינן דווקא הוריית בית דין גדול, או אף הוריית בית דין קטן

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק א הלכה ח

מתני': הורו בית דין של אחד מן השבטים, ועשה אותו השבט על פיהם. אותו השבט הוא חייב, ושאר כל השבטים פטורין, דברי רבי יהודה. וחכמים אומרין, אין חייבין אלא על הוריית בית דין הגדול בלבד. שנאמר [ויקרא ד יג] ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני העדה. ולא עדת אותו השבט:

גמ': רבי מאיר אומר, חובת בית דין הוא וצריכים להביא משלהם פר או פר ושעיר על הוראתם. רבי יודה אומר, חובת ציבורא. אמר רבי שמעון, חובת בית דין וחובת ציבורא היא. מה טעמא דרבי מאיר? נאמר כאן בשגגת הוריה בשאר עבירות, ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו וכ"ו ונדוע החטאת וכ"ו והקריבו הקהל. מה קהל הנאמר למעלה ב"ד, דכתיב מעיני הקהל והן הב"ד שהוראה תלויה בהן. אף הקהל שנאמר למטה בהקרבה, ב"ד הוא שמביאין הקרבן. ונאמר בשגגת ע"ז, והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה, ועשו כל העדה פר. מה מעיני שנאמר להלן בשגגת הוריה בשאר עבירות, בית דין הם שמביאים. אף כאן בשגגת ע"ז ב"ד הם שמביאים. מה טעמא דרבי יודה? נאמר כאן בשגגת שאר עבירות, ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו וכ"ו. ונאמר בשגגת ע"ז, והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה, ועשו כל העדה פר. מה מעיני הנאמר בע"ז ציבור הן שמביאין דכתיב ועשו כל העדה. אף מעיני האמור בשגגת שאר עבירות, ציבור הן שמביאין. מה טעמא דרבי שמעון? נאמר כאן בשגגת שאר עבירות, ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו וכ"ו. ונדוע החטאת וכ"ו והקריבו הקהל. ונאמר להלן בשגגת ע"ז, והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה, ועשו כל העדה פר. ויליף שגגת ע"ז משגגת שאר עבירות. ושגגת שאר עבירות משגגת ע"ז. מה מעיני שנאמר להלן בשגגת שאר עבירות, בית דין. דגמרינן קהל שנאמר למטה בעשיה, דכתיב ועשו הקהל, מקהל שנאמר למעלה. מה קהל הנאמר למעלה ב"ד, דכתיב מעיני הקהל, והן הב"ד שהוראה תלויה בהן. אף הקהל שנאמר למטה בהקרבה, ב"ד הוא שמביאין קרבן. אף מעיני שנאמר בשגגת ע"ז, ב"ד הם שמביאים. ומה מעיני שנאמר בשגגת ע"ז ציבור הם שמביאים. דכתיב ועשו כל העדה פר. אף בשגגת שאר עבירות, ציבור הם שמביאים. [דף ז עמוד ב] לר"מ דאמר חובת בית דין היא, פשיטא דבית דין מביאין משלהם. מאן דאמר חובת ציבור, מהכא היה מביא? פלגי ביה רבנן דתני, פר הבא על כל המצות ושעירי ע"ז בתחלה היו מגבין להן שעושים מגבית מיוחדת ולא מהשקלים שנתרמו כבר דברי ר' יהודה. ר' שמעון אומר, מתרומת הלשכה היו קריבין. מאן דאמר חובת ב"ד היא, ב"ד סומכין. מאן דאמר חובת ציבור היא, מי סומך? פליגי רבנן דתני. וסמכו זקני. יכול זקנים מן השוק? ת"ל זקני עדה. אי זקני עדה, יכול כל הזקנים שבעדה? ת"ל העדה. המיוחדים שבעדה. וכמה הן? וסמכו, שנים. זקני, שנים. אין ב"ד שקול הרי חמשה, דברי רבי יהודה, רבי שמעון אומר. וסמכו זקני שנים. אין ב"ד שקול, הרי שלשה. מכאן ששלשה מכל שבט ושבט, וראש בית דין על גביהן סומכין ידיהן על ראש הפר. דכתיב [ויקרא ד טו] ידיהם. ידי כל יחיד ויחיד שכל אחד סומך בשתי ידיו. ידיהם על ראש הפר. פר טעון סמיכה ואין שעירי ע"ז טעונים סמיכה, דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר פר טעון סמיכה בזקנים ואין שעירי ע"ז טעונים סמיכה בזקנים. אבל סמיכה שלא בזקנים הם חייבים שר' שמעון אומר, כל חטאת צבור שדמה נכנס לפניו טעונה סמיכה. מתיבין לרבי יודה. והכתיב [דברי הימים ב כט כג] ויגשו את שעירי החטאת לפני המלך והקהל ויסמכו ידיהם עליהם? אמר רבי חייה בשם רבי יוחנן, הוראת שעה היתה. שהרי היו מזידיים ואין קרבן בא על המזיד. ושם נעשה על פי נביא. רבי יוחנן בעי. ציבור שמת אחד מהם. מהו שיביאו פר אחר תחתיו? האם זה כחטאת שמתו בעליה שנדחת, או לא. התיבון. והכתיב [עזרא ח לה] הבאים מהשבי בני הגולה הקריבו עולות לאלהי ישראל וגו' צפירי חטאת שנים עשר וגו' הכל עולות. והכתיב הכל עולות. איפשר חטאת עולה? אלא מה עולה לא נאכלה, אף חטאת לא נאכלה. מ"ט? רבי יודה אומר, על עבודה זרה הביאום. ושעירי ע"ז לא נאכלים. וקימא לאן דעל ע"ז שעשו בימי צדקיהו הביא. ואף שרבים מהם כבר מתו מכאן ראייה שאם מת אחד מהציבור אין צורך בחטאת אחרת

רבי חזקיה רבי ירמיה ורבי חייה אמרו בשם רבי יוחנן, הוריית שעה היתה שלא אכלו את החטאות ושהקריבו אף שחלקם מתו ואין להביא מכאן ראייה. רבי ירמיה למד כן. **כתיב, וסמכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר. ר"ש סבר** פר טעון סמיכה בזקנים, ואין שעירי ע"ז טעונים סמיכה בזקנים. אלא במי? רבי ירמיה סבר מימר, באהרן ובניו. אמר ליה רבי יוסי. והתני רבי חייה **וסמכו?** . מדהוי ליה למכתב וסמך וכתב וסמכו, לרבות שעירי ע"ז. **משמע שאף שעירי ע"ז נתרבו? מה שנתרבו זה רק לסמיכה, אבל לא שתהיה סמיכה בזקנים.** רבי יוסי למד כן, **כתיב [ויקרא טז כא] וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי.** חי טעון סמיכה באהרן, ואין שעירי עבודה זרה טעונים סמיכה באהרן. **אלא סמיכתם במי? האם לא בזקנים וקשיא לרבי ירמיה? מה עבד לה רבי ירמיה? פתר לה בכהן הדיוט שאין צורך בכהן גדול אבל גם לא בסמיכת זקנים.** תני תמן, הורו ב"ד ועשו קהל. **מת אחד מבית דין, פטורין. מת אחד מן הציבור, חייבין.** דכיוון דב"ד הם הבעלים של פר החטאת, לפיכך אם מת אחד מהם הרי הם פטורים, שהוה חטאת שמתו בעליה. אבל מת אחד מהציבור חייבים. תנן התם. הורו ב"ד ועשו. יכול יהו חייבין? ת"ל הקהל ועשו, ההוריה תלויה בב"ד, והמעשה תלוי בקהל. אמר להן רבי מאיר. אם לאחרים שעשו בהוראתן הוא פוטר. לא כל שכן על עצמם? אמרו לו. יפטור לאחרים, שיש להם במה לתלות, שהרי סומכים על הוראת ב"ד והתורה צויתה לא תסור. ואל יפטור לעצמם, שאין להם במה לתלות. אמר ר' זעירא בשם רב חסדאי מתניתא כרבי מאיר שהקרבת משל ב"ד. דתני תמן. הורו ב"ד ועשו קהל מת אחד מבית דין פטורין. מת אחד מן הציבור חייבין משמע שב"ד הם הבעלים. תנן, אמר רבי שמעון, **חובת בית דין וחובת ציבורא היא** ואף שמביאים עבור הציבור צריך להביא עבור ב"ד. אמר לו רבי מאיר, אם לאחרים הוא הפר שב"ד סומכים עליו פוטר לא כל שכן על עצמן? אמר לו יפטור לאחרים שיש להם במה לתלות שהם תלו בב"ד. ואל יפטור לעצמו לב"ד שאין לו במה לתלות שהם סמכו על עצמם. אמר ר' זעירא בשם רב חסדאי [דף ח עמוד א] תני תמן. הורו בית דין ועשו הן וידעו שהורו, אלא שטעו ולא ידעו במה הורו, או שנסתפקו אם שגו במה שהורו. יכול יהו חייבין? תלמוד לומר [ויקרא ד יד] ונדעה החטאת. ולא שיוודעו החוטאין ולא יודע החטא. ולמה לי עד שידע במה חטא? והתנן, ספק חלב אכל ספק נותר אכל, מביא חטאת, דממה נפשך, חלב אכל חייב, נותר אכל חייב. מתניתא בשיטת ר' יהושע דאמר כתיב, אשר חטא בה, אינו חייב עד שיוודע לו במה חטא. אי נמי בשהורו ולא ידעו במה הורו, אם בעבודה זרה אם שאר כל המצות. אם בע"ז, מצוותם בפר ושעיר, אם שאר כל המצות מצוותם בפר. וכיוון דספק פר ושעיר, שינוי קרבן הוא, פטור

הדרן עלך פרק הורו בית דין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק ב הלכה א

מתני': הורה כהן משיח לעצמו. שוגג ועשה שוגג. מביא פר. שוגג ועשה מזיד. מזיד ועשה שוגג. פטור. שהוריית כהן משיח לעצמו, כהוריית בית דין לציבור:

גמ': **כתיב [שם ב] נפש כי תחטא בשגגה מכל מצוות ה' אשר לא תעשנה ועשה מאחת מהנה. וסמך ליה [שם ג] אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם.** הרי משיח כיחיד. מה יחיד אם אכל בהוריית בית דין, פטור. אף זה אם אכל בהוריית ב"ד, פטור. אי מה יחיד אם אכל בשגגת עצמו בלא הוריה חייב. אף זה. אם אכל בשגגת עצמו בלא הוריה חייב ויביא פר? . ת"ל [שם ג] לאשמת העם. הרי אשמתו כאשמת העם. מה העם אינן מביאים פר, אא"כ הורו ב"ד ועשו על פיהם. אבל אם עשו בשגגת עצמן אין מביאין פר. אף זה הכהן משיח אינו חייב פר אא"כ הורה בהעלם דבר ועשה בשגגת הוראתו. **כתיב [שם ג] אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם.** אית תניי העם שנאמר בתורה הכוונה לב"ד. הקיש הכתוב כהן המשיח לב"ד. אי מה ב"ד אם הורו הן, ועשו אחרים על פיהם, חייבין. אף זה, אם הורה הוא ועשו אחרים על פיו, יהיה חייב? ת"ל [שם ג] והקריב על חטאתו אשר חטא. על מה שחטא בהוראת עצמו הוא מביא. ואינו מביא על מה שחטאו אחרים בהוראתו. אית תניי העם שנאמר בתורה הכוונה לציבור. הקיש הכתוב כהן המשיח לציבור. אי מה

העם, הורו אחרים ועשו הן, חייבין פר. אף זה, הורו אחרים ועשה הוא יהא חייב פר? **תלמוד** לומר. **והקריב על חטאתו** אשר חטא. על מה שחטא **בהוראת עצמו** הוא מביא. ואינו מביא על מה שחטא **בהוראת** אחרים. אמר רבי יעקב בשם רבי **אלעזר**. והוא שיהא יודע לישא וליתן בהלכה. **פשיטא**. דאי לא כן, מה אנו [דף ח עמוד ב] אמרין? ויש שוטים מורין **ונקרא הוראה?** משיח שאכל בהוריית ב"ד, פטור. בהוריית משיח אחר, חייב. בהוריית ב"ד פטור, שאין הוריית אחרים אצל הורייתן כלום. בהוריית משיח אחר חייב, והוא שהורה כיוצא בו **והסכים עימו**.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק ב הלכה ב

מתני': הורה בפני עצמו ועשה בפני עצמו, מתכפר לו בפני עצמו. הורה עם הציבור ועשה עם הציבור, מתכפר לו עם הציבור. שאין ב"ד חייבין. עד שיורו לבטל מקצת, ולקיים מקצת, וכן המשיח. ולא בעבודה זרה. עד שיורו לבטל מקצת, ולקיים מקצת:

גמ': הורו ב"ד **לאסור חלק וחלק להתיר**, והורה אחריהן והחליף שמה שהתירו הם הוא אסור ומה שאסרו הם הוא התיר. **פשיטא שאם עשה ע"פ הוראתו פטור**. דכשהורה הוא להתיר **מקצת החלב אחר שב"ד** התירו קדם את השאר, נמצא שעקר כל הגוף ואין זו הוראה ופטור. אלא הורה הוא תחילה, והורו בית דין אחריהן והחליפו. שאסרו מה שהתיר והתירו מה שאסר. האם אפילו כן פטור, כיוון שבין שניהם נעקר איסור, נעשית אצלו כעקירת גוף, ופטור? או מאחר שהורה הוא תחילה, נדחת הורייתו בהורייתן, אינו נעשית אצלו כעקירת גוף וחייב? הורו ב"ד והורה אחריהן כמותן. פשיטא שאם אכל בהוריית ב"ד, פטור. אכל משחזרו בהן בית דין, האם כיוון שב"ד חזרו בהם מאותו דין שהורה הוא, בטלה הוראתו. או כיוון שהוא לא חזר בו מהוראתו, נחשב כמי שאכל בהוריית עצמו וחייב? אמר רבי יוסי [דף ט עמוד א] ולא מתניתא היא? דתנן, הורה בפני עצמו, מתכפר לו בפני עצמו. מפני שהורה בפני עצמו, ועשה בפני עצמו. הא אם הורו ב"ד בתחילה והורה עימהם. אף אם חזרו בהן, לאו הורה בפני עצמו בתחילה הוא, ואינו מביא בפני עצמו. אמור דבתרה, אבל אם הורה עם הציבור, ועשה עם הציבור. מתכפר לו עם הציבור. מפני שלא חזרו בהן בית דין. אבל אם חזרו בהן הב"ד והוא עשה. כהורה בפני עצמו הוא, וצריך להביא בפני עצמו. אלא מהא ליכא למשמע מינא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק ב הלכה ג

מתני': אין חייבין אלא על העלם דבר, עם שגגת המעשה. וכן המשיח. ולא בעבודה זרה, אלא על העלם דבר, עם שגגת המעשה:

גמ': תנן, אין ב"ד חייבין אלא על העלם דבר, עם שגגת המעשה. אמר רבי זעירא, רב ירמיה בעי. מתניתא דרבי מאיר? איידן ר' מאיר? אמר רבי יוסי, רבי מאיר דהוא אמר, חובת בית דין היא. אמר רב מנא מתניתין כרבי מאיר. דתני תמן. הורו ב"ד ועשו קהל. מת אחד מבית דין, פטורין. מת אחד מן הציבור, חייבין מאן שב"ד הם הבעלים של פר החטאת, לפיכך אם מת אחד מהם הרי הם פטורים, שהוה חטאת שמתו בעליה כר"מ. תנן, אמר רבי שמעון, חובת בית דין וחובת ציבור היא ואף שמביאים עבור הציבור צריך להביא עבור ב"ד. אמר לו רבי מאיר, אם לאחרים הוא הפר שב"ד סומכים עליו פטור לא כל שכן על עצמן? אמר לו יפטור לאחרים שיש להם במה לתלות שהם תלו בב"ד. ואל יפטור לעצמו לב"ד שאין לו במה לתלות שהם סמכו על עצמם. תנן, ולא בעבודה זרה, אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה. רבי ירמיה בעא קומי ר' זעירא. האם המשנה כרבי? דרבי אמר בע"ז משיח חייב בשגגת מעשה אף ללא שגגת הוראה. דאין כרבנן, הא סברי דגם בע"ז כהן משיח צריך העלם דבר. דתני משיח וע"ז רבי אמר בשגגת

מעשה ורבנן אמרין בהעלם דבר. **א"ל למה אתה סובר שהמשנה כרבי**, בגין דלא תנינן משיח **בסיפא?** והא קדמיתא במשנה הקדמת **דתנן, ולא בע"ז עד שיוורו לבטל מקצת ולקיים מקצת**, לא תנינן משיח, ומשיח בכלל. **אף הכא אף על גב דלא תנינן משיח, משיח בכלל**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק ב הלכה ד

מתני': אין חייבין, אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת. וכן המשיח. ולא בע"ז, אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת:

גמ': בפר העלם דבר של ציבור **כתיב [ויקרא ד ב] ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' [דף ט עמוד ב] הייתי אומר, אף אוכלי שקצים ורמשים במשמע. נאמר כאן מעיני. ונאמר להלן גבי שגגת ע"ז [במדבר טו כד] והיה אם מעיני העדה נעשתה בשגגה. מה מעיני שנאמר להלן, דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת. אף מעיני שנאמר כאן, דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת. או מה מעיני שנאמר להלן גבי ע"ז, דבר שיש בו מיתת ב"ד. אף מעיני שנאמר כאן דבר שיש בו מיתת ב"ד? אמר ר' יוסי בר' חנינה. מקום שממנו למדנו שיצאת ע"ז ללמד על מחוייבין כריתות, דרק בהן מביאים קרבן על שגגת הוראה, לא יצא עמה אלא כרת בלבד, אבל מיתה בע"ז לא נרמזת שם בפרשה. אלא, ממקום אחר באת. רבי אומר. גזרה שוה עליה, עליה. גבי שגגת הוראה נאמר [ויקרא ד יד] ונדעה החטאת אשר חטאו עליה. ונאמר להלן גבי אחות אשה, [ויקרא יח ח] ואשה אל אחתה לא תקח לצרר לגלות ערותה עליה בחיה. מה עליה שנאמר להלן, דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת. אף עליה שנאמר כאן, דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת. ולמה לא דרש רבי מעיני מעיני? אמר רבי יוסי. אין ידרוש רבי מעיני מעיני, על כרחך הייתה אומר, מה מעיני שנאמר להלן דבר שיש בו מיתת בית דין. אף מעיני שנאמר כאן, דבר שיש בו מיתת ב"ד דהא סוף סוף מיתת בית דין איתא בע"ז ואף דלא כתיבה בהאי פרשה. לפום כן לא דרש רבי מעיני מעיני. ולית סופיה דרבי מידרוש מעיני מעיני? דלא כן, מניין ליה גבי הע"ז דיחיד נשיא ומשיח אינם חייבין בקרבן, אלא בדבר שזדונו כרת? כדתני, מתוך שיצאת הוראה בע"ז לידון בעצמה, יכול יהו חייבין בהוראתן אפילו על דבר שאין זדונו כרת. כגון המגפף והמנשק דלית בהו כרת. נאמר כאן מעיני, ונאמר להלן מעיני, מה להלן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת דנפקא לן בג"ש מעליה דכתיב באחות אשתו. אף כאן בשגגת הוראה בע"ז אינם חייבים אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת. ואמאי קאמרת דרבי לא דריש כלל לג"ש דמעני. אמר רבי חנניה קומי רבי מנא. ולית סופיה דרבי מידרוש מעיני מעיני? אמר כן מנין לרבי בשגגת הוראת ע"ז, דאינם חייבים עד שיוורו לבטל מקצת ולקיים מקצת? דהא בשאר מצות יליפין ליה מדכתיב ונעלם דבר, ודרשינן דבר ולא כל הגוף. ושגגת הוראה בע"ז ע"כ יליף ליה מיניה בג"ש מעיני מעיני. וכן מנין לו לרבי בשגגת הוראת ע"ז, שאינם חייבים אלא בהוראת ב"ד הגדול? דגבי שגגת הוראה בשאר מצוות יליפין מדכתיב, ואם כל עדת ישראל ישגו. וע"כ יליפין מיניה לע"ז בגז"ש מעיני מעיני. א"ל. מה את בעי מרבי? דרבי כדעתיה ולא יליף כלל ג"ש דמעני מעיני. ובאמת לרבי בשגגת הוראה בע"ז, אף ב"ד קטן חייב, ואף אם עקר את כל הגוף חייב. דרבי אמר משיח בע"ז בשגגת המעשה אף שלא בהוראה. ואין כתיב זדון שגגה ליחיד שצריך גם הוראה אלא בשאר מצוות בלבד. [דף י עמוד א] תנן התם, כתיב [ויקרא ד ה] ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא אותו אל אוהל מועד. והביא אותו, מיעט קרבנו למצוה יחידית למעט שעירה שמביא על שגגת ע"ז שלא יכנס דמו לפנים אלא מזה על מזבח החצון וקרי למצוה זו יחידית לפי שאינה כלולה עם שאר מצוות ויחד לה פרשה נפרדת מה כרבי? דרבי אמר משיח בשיגגת המעשה הוא, אף שלא בשגגת הוראה ולא יליף ע"ז משאר מצוות בגז"ש מעיני מעיני. הכא נמי, לא יליף לענין דמו של שער ע"ז להכנס לפנים, מפר העלם דבר הבא על שאר מצוות שניכנס דמו לפנים. בג"ש דמעני מעיני. דאין כרבנן, כשם שלמדו שאף בע"ז אינו חייב אלא בהוראה דגמרי ג"ש מעיני מעיני, מהעלם דבר בשאר מצוות, אף לענין הכנסת הדם לפנים ילמדו משאר מצוות. אמר רב הונא דווקא לרבנן נצרכה. דאי כרבי. כיוון דלית ליה ג"ש דמעני מעיני למה ליה למכתב אותו למעט שער ע"ז? אבל לרבנן כיוון דילפי ע"ז משאר מצוות בג"ש של מעיני מעיני, הייתי חושב שכמו שדם הפר של העלם דבר**

נכנס לפנים. אף דם שעיר ע"ז יכנס לפנים, לכן כתב אותו לאמר אותו אתה מכניס ואי אתה מכניס דם שעיר של ע"ז

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק ב הלכה ה

מתני': אין חייבין, על עשה ועל לא תעשה שבמקדש. ואין מביאין אשם תלוי, על עשה ועל לא תעשה שבמקדש. אבל חייבין, על עשה ועל לא תעשה שבנידה. ומביאין אשם תלוי, על עשה ועל לא תעשה שבנידה. ואי זו היא מצות עשה שבנידה? פרוש מן הנידה. ומצות לא תעשה? אל תבוא אל הנידה:

גמ': תנן אין חייבין, על עשה ועל לא תעשה שבמקדש. ואין מביאין אשם תלוי, על עשה ועל לא תעשה שבמקדש. אבל חייבים על עשה ולא תעשה שבנידה. שאם הורו שלא כדן ועשו ציבור על פיהם בענין טומאת מקדש וקדשיו, אינם חייבים קרבן העלם דבר. אבל אם טעו והורו הלכה בעשה ול"ת שבנידה, חייבים קרבן העלם דבר של ציבור. מ"ט אין מביאים אשם תלוי על עשה ולא תעשה שבמקדש? כהנא אמר. כיוון שעל טומאת מקדש וקדשיו אינו חייב עד שתהיה לו ידיעה בתחילה וידיעה בסוף והעלם בנתיים. ואם יש ידיעה בסוף לא שייך להביא אשם תלוי. השיב ר' שמואל בר אבדומי קומי ר' מנא. ויהיו כן המורים? האם זה גם אם הורו ב"ד שלא כדן בענין טומאת מקדש וקדשיו, לא יהיו חייבים קרבן העלם דבר? א"ל אנן בעיי נכנסין. שלא דיבר רב כהנא, אלא על אנשים שנכנסו למקדש ומסופקים האם היו טמאים. ואת מייתי לון מורין? מאי כדון? א"ר שמואל בר רב יצחק. גזרה שווה מצוות מצוות. כתיב הכא גבי חטאת קבועה. [ויקרא ד כז] ואם נפש אחת תחטא וגו' בעשותה אחת ממצות ה' אשר לא תעשינה. ובאשם תלוי כתיב, [שם ה יז] מכל מצות אשר לא תעשינה ולא ידע וגו'. וגבי הוראת בי"ד נאמר, ואם כל עדת ישראל ישגו וגו' ועשו אחת מכל מצות ה' וגו'. מצות מצות. מה מצות שנאמר להלן בקבוע אף כאן בקבוע, שאינו מביא אשם תלוי, ואין חייבים בהוראת בי"ד, אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת. יצא טומאת מקדש וקדשיו, ששגגתם קרבן עולה ויורד, ואינו מביא אשם תלוי. ואין חייבים עליו בהוראת בי"ד. תנן, אבל חייבים על מצות עשה שבנידה. פשיטא וכי אין חייבין על כל מצות עשה שבתורה? אמר רבי מתניה. לא אתינן מתני, אלא מילה דמייא למילה. היך עבידא? נכנס למקדש טמא, חייב. נכנס טהור וניטמא. בא לו בארוכה, חייב. ובקצרה, פטור. ודכוותה. היה משמש עם הטמאה, חייב. היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי. בא לו בארוכה, חייב. ובקצרה, פטור. אי זו היא קצרה שלו? שימתין עד שיצן: אי זו היא רמז למצות עשה שבנידה? אמר רבי אבין דכתיב [ויקרא טו לא] והזרתם את בני ישראל מטומאתם. בשעה שהם בטומאתם, שאם אמרה לבעלה נטמאתי, לא יפרוש מיד אלא ימתין עד שימות האבר ויפרוש. רבי יונתן שלח שאל לרבי שמעון בי רבי יוסי בר לקונייא. אזהרה למשמש עם הטמאה מניין? ובעא כיפה אבן מיזרוק בתריה. אמר ליה, מילה דמיינוקייא אמרין בכניסתא בכל יום, את שאיל ליה? הרי פסוק מפורש הוא דכתיב [שם יח יט] ואל אשה בנידת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה. אמר ליה [דף י עמוד ב] לא צריכא ליה הדא. אלא הא צורכא ליה. היה משמש עם הטמאה, חייב. היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי, ופירש מיד. מהו שיהא חייב? א"ל, לדא אנא ואת צריכא לן. נצא לחוץ ונלמד. נפקין ושמעון קליה דתנייא תני, כהדא דחזקיה. כתיב [ויקרא טו כד] ואם שכב ישכב איש אותה. אין לי אלא משמש עם הטמאה שהוא חייב. היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי, ופירש מיד. מהו שיהא חייב? ת"ל [ויקרא טו כד] ותהי נדתה עליו. ואפילו פירשה נדתה, עליו. מה יעשה? רב הושעיה ורב יהודה אמרו בשם שמואל, ימתין עד שיצן. לא היצן? אמר רבי יוסי קורא אני עליו ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב. אל תפרוש. מנין דקריבה לשון פרישה היא? אמר רב הונא בשם רב אבא. כהדא דכתיב [ישעי' סה ה] האומרים קרב אליך, אל תגע בי, כי קידשתך. מה יעשה כדי להצן? אמר רבי זעירא. יהא רואה את החרב, כאילו מחתכת בבשרו באבר וכל דעימה. רבי זעירא ורבי תנחומא אמרו בשם רב חונה. יטוח ראשי אצבעותיו בכותל, ויהא מיצן. כתיב ביוסף [בראשית מט כד] ותשב באיתן קשתו. אמר רב שמואל בר נחמן. נמתחה הקשת וחזרה, שכבר נתקשה האבר. אמר

רבי אבון. נתפזר זרעו ויצא לו בציפריני ידיו. **שנאמר** [בראשית מט כד] ויפוזו זרועי ידיו. **אמר** רב חונה בשם רב מתנה. תלה עינו וראה איקונין של אבינו מיד **הצר על שביקש לחטא**. **דכתיב** [בראשית מט כד] מידי אביר יעקב. **אמר** רבי אבין. אף איקונין של רחל ראה **דכתיב** [בראשית מט כד] משם רועה אבן ישראל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק ב הלכה ו

מתני': אין חייבין על שמיעת הקול, ועל ביטוי שפתים, ועל טומאת מקדש וקדשיו. והנשיא מלך כיוצא בהן, דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבה אומר. הנשיא חייב בכולן, חוץ משמיעת קול. שהמלך לא דן, ולא דנין אותו. לא מעיד, ולא מעידין אותו:

גמ': **אמר** רבי יוחנן. טעמא דרבי יוסי הגלילי **שפטרו נשיא וכהן משיח מקרבן עולה ויורד**. **דגבי קרבן עולה ויורד כתיב** [ויקרא יד כא] ואם דל הוא, ואין ידו משגת. את שהוא ראוי לבוא לידי דלות. יצא משיח, שאינו ראוי לבוא לידי דלות. רשב"ל **אמר דכתיב** [שם ה ה] והיה כי יאשם לאחת מאלה. את שהוא חייב על כולן, חייב על מקצתן. ואת שאינו חייב על כולן, אינו חייב על מקצתן. **יצא נשיא. שכיוון שפטור על שמיעת הקול, שהרי אינו בכלל עדות, פטור אף על השאר**. רבי יצחק שאל. מעתה לא יטמא בצרעת? **דכתיב ואם דל הוא ואין ידו משגת?** והא לא שייכא גבייהו, שאינו ראוי לבוא בדלות וכן דל דלות וכן דלי דלות. רב הושעיה בעי. מעתה לר"ל שסובר את שחייב על כולם חייב על מקצתם, אשה לא תהא חייבת על ביאת המקדש. **שהרי אינה חייבת בשמיעת קול, שהאשה פסולה לעדות?** והרי לא מצינו שאין האשה מביאה קרבן עולה ויורד על ביאת המקדש. **תנן, ר' עקיבא אומר, הנשיא חייב בכולן. דכתיב בנשיא וכפר עליו הכהן מחטאתו. ובקרבן עולה ויורד כתיב וכפר עליו הכהן מחטאתו. ללמדך שהנשיא חייב בהן. אבל משיח פטור בכולן.** **אמר** רבי יוסי בשם רבי יוחנן. טעמא דרבי עקיבה, **דגבי עשירית האיפה של מנחת חביתין של כה"ג כתיב** [שם ו יג] זה קרבן אהרן ובניו. זה הוא מביא, ואינו מביא עשירית האיפה אחרת למעט שאינו מביא קרבן עולה ויורד על טמאת מקדש וקדשיו. רבי זעירא בעא קומי רבי יסא. ואינו מביא נדבה? א"ל. חובה אינו מביא, נדבה הוא מביא. **תנן, הנשיא חייב בכולן, חוץ משמיעת קול. שהמלך לא דן, ולא דנין אותו. לא מעיד, ולא מעידין אותו: כיני מתניתא. שהמלך לא מעיד ולא מעידין אותו, ולכן אינו מביא קרבן על שמיעת קול, ומה שכתוב לא דן, ולא דנין אותו. אגב גררה נסבה**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק ב הלכה ז

מתני': כל מצות שבתורה שחייבין על זדון כרת ועל שגגתן חטאת, היחיד מביא [דף יא עמוד א] כשבה או שעירה, והנשיא שעיר. ומשיח ובית דין, מביאין פר. ובעבודה זרה. היחיד והנשיא והמשיח, מביאין שעירה **דכתיב** נפש. ובית דין, פר ושעיר. פר לעולה, ושעיר לחטאת. אשם תלוי. הנשיא והיחיד חייבין. ומשיח ובית דין פטורין. אשם וודאי. היחיד והנשיא והמשיח חייבין. ובית דין פטורין. על שמיעת הקול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו. ב"ד פטורין. היחיד והנשיא והמשיח חייבין. אלא, שאין כהן גדול חייב על טומאת מקדש וקדשיו, דברי רבי שמעון. ומה הן מביאין? קרבן עולה ויורד. רבי אליעזר אומר, הנשיא מביא שעיר:

גמ': **באשם תלוי כתיב** [ויקרא ה יז] ואם נפש כי תחטא וגו'. **ולא ידע ואשם. נפש**, לרבות הנשיא **לאשם תלוי**. ולמה לא מרבה גם כהן משיח שיביא אשם תלוי? **דכתיב באשם תלוי** [ויקרא ה יח] **וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג**. את שהוא בשגגת המעשה חייב בקרבן עולה ויורד. יצא משיח שאינו בשגגת המעשה שאינו חייב עד שישגוג בהוראה. וכרבי דהוא **אמר דמשיח בע"ז** בשגגת המעשה הוא. למה לא נרבה אף משיח לקרבן עולה ויורד? את שהוא בשגגת מעשה לכל הדברים. יצא משיח, שאינו בשגגת מעשה לכל הדברים. **באשם ודאי כתיב** [ויקרא ה טו] **נפש כי תמעול מעל וחסאה בשגגה מקדשי ה'.** ותני, נפש לרבות הנשיא ומשיח. הכא את אמר לרבות הנשיא בלבד.

והכא את אמר לרבות נשיא ומשיח? משום דכתיב כחטאת כאשם. את שהוא חייב בחטאת, חייב באשם. משיח שחייב חטאת חייב אשם. והא דאיתקש חטאת לאשם, באשם ודאי דווקא דמה חטאת מכפרת וממרת החטא לגמרי, אף אשם ודאי מכפר וממרק. יצא אשם תלוי שהוא מכפר ומשיח. תנן, על שמיעת הקול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו. ב"ד פטורין. היחיד והנשיא והמשיח חייבין. אלא, שאין כהן גדול חייב על טומאת מקדש וקדשיו. דברי רבי שמעון. כיני מתניתא. אלא שאין הנשיא חייב על שמיעת הקול, דברי הכל. ואן כהן גדול חייב על טומאת מקדש וקדשיו דברי רבי שמעון. תנן, אלא שאין כה"ג חייב על טומאת מקדש וקדשיו דברי רבי שמעון? אמר ר' יוחנן דכתיב[שם כא יב] מן המקדש לא יצא ולא יחלל. במקום שאחר אם לא יצא חילל זה אף אם לא יצא, אינו מחלל. רבי אשיאן, רבי יונה, ורבי בון בר כהנא מקשי. והכתיב [שם יד] אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח ולא יחלל. וכי אפשר לאמר במקום שאחר אם לקח חילל, זה אם לקח אינו מחלל? [דף יא עמוד ב] מאי כדון מה הטעם של רבי שמעון? אמר חזקיה דכתיב[במדבר יט כ] ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל. את שקרבנו שוה לקהל חייב על טמאת מקדש וקדשיו. יצא משיח שלא שוה קרבנו לקהל. התיבון הרי נשיא. שלא שוה קרבנו לקהל וחייב על טמאת מקדש וקדשיו? שוה ביוה"כ שאף הוא מתכפר עם כל ישראל. הרי אחיו הכהנים לא שוו ביום הכיפורים לשאר קהל שהם מתכפרים בפר כה"ג? שוו בשאר ימות השנה. רבי יודן בר שלום אמר. שכן כולם שוו במתן דמים בחוץ, ששעיר המשתלח מכפר גם על הכהנים. תנן, ומה הן מביאין על טמאת מקדש וקדשיו? קרבן עולה ויורד. רבי אליעזר אומר, הנשיא מביא שעיר. אמר ר' יוחנן. לא אמר רבי אליעזר, שנשיא מביא שעיר בטומאת מקדש וקדשיו, אלא מפני שיש בה כריתות, ודומה לשאר חטאות שעליהם נשיא מביא שעיר. רב הושעיה בעי. אלא מעתה שבגלל שיש בה כרת, אפילו בע"ז נמי נשיא יביא שעיר כמו בחטאת קבועה, שהרי גם בה יש כריתות. ולמה מביא שעירה כמו כל אחד מישראל? אמר ר' יונה. מיסבור סבר רבי הושעיה. דכיוון שאינו בא לידי עניות נעקר מכל הפרשה. וכהדיוט עשיר עביד ליה רבי אליעזר. כמו שהדיוט עשיר מביא כשבה כחטאת רגילה, נשיא מביא שעיר כמו בשאר חטאים. אמר רבי מנא אין כהדיוט עשיר עביד ליה רבי אליעזר, שיביא שעיר אפילו על שמיעת קול ועל ביטוי שפתים. והא תני, לא נחלקו ר"א וחכמים על שמיעת קול ועל ביטוי שפתים, שאינו מביא שעיר אלא שעירה. ועל מה נחלקו? על טומאת מקדש וקדשיו. שרבי אליעזר אומר. הואיל והוא בהיכרת. ואם כדברכס, למה מביא שעיר ולא שעירה? ע"כ דגזירת הכתוב הוא שכך דינו. ולא בגלל שניתק מפרשת עולה ויורד. התיבון הרי נשיא בע"ז אינו מביא שעיר אלא שעירה: רואים שמה שהנשיא מביא שעיר במקום שיש חיוב קרבן עולה ויורד אין זה בגלל שניתק מהפרשה אלא שכך גזרת הכתוב

הדרן עלך הורה כהן משיח

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק ג הלכה א

מתני': כהן משיח שחטא, ואח"כ עבר ממשיחותו. וכן נשיא שחטא, ואח"כ עבר מגדולתו. כהן משיח, מביא פר. והנשיא, מביא שעיר. כהן משיח שעבר ממשיחותו, ואח"כ חטא. וכן הנשיא שעבר מגדולתו, ואח"כ חטא. כהן משיח, מביא פר. והנשיא, כהדיוט:

גמ': אמר רבי אלעזר. כהן גדול שחטא, מלקין אותו, ואין מעבירין אותו מגדולתו. מ"ט? אמר רבי מנא. דכתיב [ויקרא כא יב] כי נזר שמן משחת אלהיו עליו, אני ה'. כביכול, מה אני בגדולתי, אף אהרן בגדולתו. רבי אבון אמר מדכתיב[שם ח] קדוש יהיה לך. כביכול, מה אני בקדושותי, אף אהרן בקדושתו. ר' חנינה כתובא ור' אחא אמרו בשם ריש לקיש. כהן גדול שחטא, מלקין אותו בשלושה. דאין תימר בעשרים ושלושה, נמצאת עלייתו ירידתו, שהרי במקום להתבייש בפני שלושה, התבייש בפני עשרים ושלושה. ריש לקיש אמר, נשיא שחטא מלקין אותו בב"ד של שלושה. מה מחזירין ליה לתפקידו אחר שלוקה? אין מחזירין ליה, דאם יחזירהו, קטל לון על שהילקהו. שמע ר'

יודן נשייא וכעס. שלח גנתן שומרים למיתפוס לריש לקיש, טרפון הבריח אותם. ערק לדא מגדלא מיגדל ואית דאמרין להדא כפר חיטיא. למחר סלק ר' יוחנן לבית וועדא, וסלק רבי יודן נשיא לבית וועדא. א"ל, למה לית מרי אמר לון מילא דאורייתא? שרי טפח בחדא ידיה. א"ל, ובחדא ידה טפחין? א"ל לא. ואף בלא בן לקיש לא אוכל לאמר דברי תורה. א"ל. אלא אנו מפתחה היכן הוא המפתח לפיך? א"ל בהדא מגדלא. א"ל למחר אנא ואת ניפוק לקדמיה. [דף יב עמוד א] שלח ר' יוחנן גבי ריש לקיש. עתיד לך מילה דאורייתא, דנשייא נפיק לקדמך. נפק לקדמון ואמר, דוגמא דיכון דמייא לבירייתכון. דכד אתא רחמנא למיפרוק ית ישראל, לא שלח לא שליח, ולא מלאך, אלא הוא בעצמו. דכתיב [שמות יב יב] ועברתי בארץ מצרים. הוא וכל דרגון דידיה. א"ל, ומה חמית מימר הא מילתא דנשיא שחטא ולקה אין מחזירים אותו. אמר לון, מה אתון סברין. מה דאנא דחיל מינכון, הוינא מנע אולפניה דרחמנא? הרי אמר ר' שמואל בר רב יצחק [שמואל א ב כד] אל בני כי לא טובה השמועה אשר אנכי שומע מעבירים עם ה'. מכאן לגדול שחטא עם ה' מעבירין אותו ומפרסמין חטאו, ואין חוששין מפני היראה והכבוד.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק ג הלכה ב

מתני': חטאו עד שלא נתמנו, ואח"כ נתמנו, הרי אלו כהדיוט. ר"ש אומר. אם נודע להם עד שלא נתמנו, חייבין. ומשנתמנו, פטורין. ואי זה הוא הנשיא? זה המלך. שנאמר [ויקרא ד כב] ועשה אחת מכל מצות ה' אלהיו. נשיא שאין על גביו אלא ה' אלהיו המלך. ואי זה הוא המשיח? זה המשוח בשמן המשחה, ולא המרובה בגדים. אין בין הכהן המשוח בשמן המשחה, למרובה בגדים, אלא פר הבא על כל המצות. ואין בין הכהן המשמש, לכהן שעבר, אלא פר יום הכיפורים ועשירית האיפה. זה וזה שוין בעבודת יום הכיפורים. ומצווים על הבתולה. ואסורין על האלמנה. ואין מיטמין בקרוביהן. ולא פורעין ולא פורמין. ומחזירין את הרוצח:

גמ': תנן, ר"ש אומר. אם נודע להם עד שלא נתמנו, חייבין. ומשנתמנו, פטורין. חברייתא אמרין. טעמא דר"ש דפטר בנודע להם לאחר שנתמנו, משום שהגדולה מכפרת. שכל העולה לגדולה מתכפרין לו כל עוונותיו. רבי יוסי אמר. לפי שאין חטאו וידיעתו שוין בקרבן. שכשחטא היתה כפרתו כשבה או שעירה, וכשנודע לו כפרתו בשעיר אם נעשה נשיא, ובפר אם נתמנה לכהן משוח. מה מפקה מביניהון? מה דתנן ברישא דפירקא. דתנן, כהן משיח שחטא ואח"כ עבר ממשיחותו. וכן נשיא שחטא, ואח"כ עבר מגדולתו. כהן משיח מביא פר, והנשיא מביא שעיר. דלמ"ד לפי שאין חטאו וידיעתו שוין, אף בזה אין חטאו וידיעתו שוין. אבל למ"ד משום שהגדולה מכפרת, לא שייך האי טעמא. ספק חטאו קודם שנתמנו, ואחר שנתמנו נודע להם שחטאו בודאי, מאן דאמר משום שהגדולה מכפרת. כשם שהיא מכפרת על הודאי, כך היא מכפרת על הספק. מאן דאמר אין חטאו וידיעתו שוין, כאן חטאו וידיעתו שווים שאף נשיא מביא אשם תלוי. חטאו עד שלא נתמנו, וחזרו וחטאו משנתמנו, ועברו מתפקידם ושוב חטאו, ואחר כך נודע להם. מאן דאמר משום שהגדולה מכפרת. כיפרה גדולה על הראשון, וחייב על השני ועל השלישי. מאן דאמר משום דאין חטאו וידיעתו שוין. פטור על השני, דכשחטא היה בגדולה ובשעת ידיעתו הוא הדיוט. וחייב על הראשון והשלישי. שבשניהם חטא כשהיה הדיוט ונודע לו כשהיה הדיוט. חטאו על שמיעת קול, ועל ביטוי שפתים, ועל טומאת מקדש וקדשיו. מאן דאמר משום שהגדולה מכפרת, אף כאן הגדולה מכפרת. ולמ"ד לפי שאין חטאו וידיעתו שווים, חייב דלר"ש בין קדם שהתמנה, בין לאחר שהתמנה קרבנם שווה. דגם משיח וגם הנשיא מביאים עולה ויורד כהדיוט. אמר רבי מתניה. לעולם אין הגדולה מכפרת, עד שתיוודע לו בגדולתו. כיצד? עבר עברה, ספק קדם שהתמנה ספק לאחר שהתמנה, אין הגדולה מכפרת. אכל חצי זית עד שלא נתמנה, וחצי זית משנתמנה, אפילו בהעלם אחד, פטור ואינם מצטרפים לפי שדינם שונה. [דף יב עמוד ב] ספק חצי זית עד שלא נתמנה לנשיא, וספק חצי זית משנתמנה, שני החצאים מצטרפים כיוון שדינו שוה מביא

אשם תלוי. וכי מצינו דבר עיקרו פטור וספיקו חייב? ולא אשכחנן כן? והרי אם אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד, ונודע לו בודאו של אחד מהן, והשני בספק. אם אח"כ נודע לו ודאו של השני, מביא קרבן נוסף. ואינו מתכפר בקרבן שהפריש על הראשון, ובעי עליה ר' יעקב דרומיאי. קמי ר' יוסי. ואמאי אינו נפטר בקרבן אחד? דמה נפשך, דהא אפילו אם היה השני ודאי חלב, יכפר לו קרבן שהביא על הזית הראשון, דכיון שבהעלם אחד אכלן?.. ושני ליה ר' יוסי. דכל שנודע לו מן הספק ונראה להביא עליו אשם תלוי. ידיעת ספיקו, קובעתו לחטאו. ולא מהני במה שאכלן בהעלם אחד, לפטרו בקרבן אחד. ידיעת ספק של השני, מחלקו לחטאת. הרי שמצינו דבר שעיקרו פטור בקרבן אחד. שהרי אם היה נודע לו על שניהם ידיעה ודאית, היה נפטר בקרבן אחד. וכשנודע לו השני בספק, אינו נפטר בקרבן ראשון. וכשיוודע לו אח"כ, חייב עליו חטאת בפני עצמו. הכא נמי. אף שעיקרו פטור, שאין חצי זית שאכל קודם שנתמנה וחצי זית שאכל לאחר שנתמנה מצטרפים לחייבו חטאת. מיהו בספיקו חייב דמצטרפין הן לחייבו באשם תלוי. אכל כזית עד שלא נתמנה, וכזית משנתמנה בין בהעלם אחד בין בשתי העלמות, אינו חייב אלא אחת לפי רבי שמעון לפי שאין חטאו וידיעתו שווים. ספק כזית עד שלא נתמנה, וספק כזית משנתמנה, בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת. בשני העלמות, חייב שתיים. אכל שלשה זיתים בהעלם אחד, וסבור שהן שנים והפריש חטאת. פליגי ביה רבי יוחנן וריש לקיש. רבי יוחנן אמר כל מה שהיה בהעלם אחד, נחשב לחטא אחד, וכיוון שנתכפר מקצת החטא, נתכפר כולו. ר"ש בן לקיש אמר. נתכפר מקצת החטא, לא נתכפר כולו. וכשיוודה לו יביא עוד חטאת. אכל חמשה זיתים חלב, ונודע לו בספק על כל אחד ואחד, ואחר כן נודע לו בודאין על כולם יחד. ר"ל אמר, ידיעת ספק קובעתו לחטאת, שידיעות ספק מחלקות, וכל כזית חלב שאכל ונודע לו בספק נקבע לעצמו, ולבסוף כשנודע לו, חייב על כל אחת ואחת. רבי יוחנן אמר, אין ידיעת ספק קובעתו לחטאות, שאין ידיעות ספק מחלקות וכאילו נעשו כולם בהעלם אחד. וכשנודע לו ודאי, אינו חייב אלא חטאת אחת. אמר ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' שמואל. מודה ריש לקיש בכהן משיח, שכיוון שאינו מביא אשם תלוי, אין ידיעת ספיקו קובעתו לחטאת. שנאמר [ויקרא ז ז] כחטאת כאשם. את שמביא אשם תלוי, ידיעת ספיקו קובעתו לחטאת את שאינו מביא אשם תלוי, אין ידיעת ספיקו מחלקת לחטאת. רבי ירמיה בעי גבי טמאת מקדש וקדשיו דבעין ידיעה תחילה וסוף. פשיטא בידיעה האחרונה, שצריך שיהא יודע ידיעה ודאית שנטמא ואכל קדש או נכנס למקדש, ולא בידעת ספק. ורק אז חייב להביא בה קרבן, שאין חטאת באה על ספק. אף בידיעה ראשונה כן? שצריך ידיעה ודאית למרות שבשאר חטאות אין צורך בידיעה זו. נישמענינה מהדא דתנן, שני שבילין אחד טמא ואחד טהור. הילך באחד מהן, ונכנס למקדש. ויצא והזה ושנה וטבל. והילך בשני ונכנס למקדש, חייב. וכי יודע הוא ידיעה ודאית, שהוא חייב להביא קרבן? הרי בכל כניסה למקדש היה רק בספק טומאה. שהרי נטהר בן הליכה בשביל אחד להליכה בשביל השני, ובכל זאת מביא קרבן. מכאן שבידיעה ראשונה, די בידיעת ספק כדי לחייב קרבן. אמר ר"ל, אין מכאן ראייה כיוון שהמשנה דרבי ישמעאל היא. דמחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש, ולא הצריך אלא ידיעה בסוף. דדריש מדכתיב ונעלם תרי זימני. אחד על העלם טומאה, ואחד על העלם מקדש. אבל לר"ע שהלכה כמותו דדריש מדכתיב ונעלם תרי זימני, אינו חייב עד שתהיה ידיעה בתחילה וידיעה בסוף והעלם בנתיים. אף ידיעה ראשונה צריכה שתהיה ודאית. מחלפה שיטת דריש לקיש? תמן גבי אכל חמש זיתים חלב ונודע לו מספק, אמר ידיעת ספק קובעת לחטאת. והכא גבי הלך בשני שבילים, העמיד את המשנה כרבי ישמעאל, ולא כדברי הכל. משמע שסובר שאין ידיעת ספק קובעת לחטאת? תמן אשמו קבעו. שידיעת ספק קבע לאשם, ואלמלא נודע לו ודאי, היה חייב חמש אשמות, כשנודע לו ודאי, חייב כנגדם חמש חטאות. אבל הכא בטמאת מקדש וקדשיו, הרי אינו חייב אשם בספק, שאן אשם תלוי בא, אלא על דבר שודאו חטאת, ואילו בטומאת מקדש וקדשיו אינו מביא חטאת אלא קרבן עולה ויורד, ומה אית לך למימר, הרי ידיעת ספק אינה מביאה לשום קרבן, ולמה שיחלק? [דף יג עמוד א]. מחלפה שיטת רבי יוחנן? תמן גבי אכל חמש זיתים חלב ונודע לו מספק, אמר אין ידיעת ספק קובעת לחטאת. והכא גבי הלך בשני שבילים, העמיד את המשנה כדברי הכל שספק ידיעה כידיעה. משמע שסובר שידיעת ספק קובעת לחטאת? לא א"ר יוחנן שידיעת ספק מחלקות, אלא בידיעה ראשונה שאין צורך בה לחיוב קרבן חטאת קבועה אלא רק לקרבן עולה ויורד כמו בטמאת מקדש וקדשיו. איתמר, אכל שלשה זיתים בהעלם אחד, וסבור שהן שנים והפריש חטאת. פליגי ביה רבי יוחנן וריש לקיש. רבי יוחנן אמר כל מה שהיה בהעלם אחד, נחשב

לחטא אחד, וכיוון שנתכפר מקצת החטא, נתכפר כולו. ר"ש בן לקיש אמר. נתכפר מקצת החטא, לא נתכפר כולו. וכשיוודה לו יביא עוד חטאת.. הכל מודין שאם היתה ראשונה שהפריש על שני הזתים קיימת, שהיא נדחית. דכשיביא חטאת על השלישית שנודעה לו עכשיו, יתכפרו בה כולם. מה יעשה בה? אמר רבי יוסי תלויה בכפרה. שאם נתכפר בשני תלך למיתה ככל חטאת שנתכפרו בעליה באחרת, ואם עדיין לא נתכפרו בשניה תרעה עד שתסתאב ויפלו דמיה לנדבה. א"ר זעירא. כל שלא נראית לקרבן לא היא, ולא דמיה, מתה מיד. דכיוון שיכול להתכפר בחטאת השניה על הכל, כבר נחשבת הראשונה כחטאת שנתכפרו בעליה. לדעת רבי שמעון שאמר שגדולה מכפרת ובלבד שנודע בגדולתו **אכל חמשה זיתים.** ומשנתמנה נודע לו בספיקו ואחר שעבר נודע לו בודאו. על דעתיה דרשב"ל דסבר דספק ידיעה כידיעה וקובעת, פטור. דכשנודע לו על הספק, היה בגדולתו. על דעתיה דרבי יוחנן דאמר דאן ידיעת ספק קובעת, כיוון שנודע לו רק אחר שעבר, חייב. ומי א"ר שמעון בן לקיש לפטור? והא לא אמר ר"ל שאין הולכים אחר ספק ידיעה. אלא לחומרא, ולא לקולא. אלא כיני. אכל חמשה זיתים, ונתוודע לו בספיקו עד שלא נתמנה. וודואו משנתמנה. על דעתיה דרשב"ל, דהוא אמר ידיעת ספיקו קובעת לחטאו, חייב. על דעתיה דרבי יוחנן דהוא אמר, אין ידיעת ספיקו קובעת לחטאו. פטור. אכל חצי זית עד שלא נתמנה, וחצי זית משנתמנה, וחצי זית משעבר. אותן שני חצאי זיתים שאכלן כשהוא הדיוט, מצטרפין? או דילמא, הואיל ונתמנה בניהם, בא חיוב קרבן אחר בנתיים, ומפסיק בין הראשון להשלישי ואין מצטרפין? [דף יג עמוד ב] נישמענה מן הדא דתנן. היו לפניו שלשה. אכל את הראשון, ולא נתוודע לו. וחזר ואכל את השני בהעלמו של ראשון. ונתוודע לו על הראשון ולא נתוודע לו על השני, וחזר ואכל שלישי בהעלמו של שני. ואחר כך נתוודע לו על כולם. רבי יוחנן אמר, חייב על הראשון ועל השני, ופטור על השלישי. שידיעת חטאת של ראשון מחלקת, ונעשה הראשון נפרד, ושני ושלישי מחוברים. ומביא חטאת אחת על שניהם. רבי יוסי אמר. אן ידיעה מחלקת. והשני לדעתו הדבר תלוי. רצה מתכפר לו עם הראשון כיוון שהיו בהעלם אחד. רצה מתכפר לו עם השלישי. חברייא מדמייא לה לארבעה חציי זיתים. אכל חצי זית ואכל חצי זית נוסף בהעלם החצי הראשון, ונודע לו על הראשון ולא על השני. וחזר ואכל חצי זית שלישי בהעלמו של השני, ונודע לו על השני ולא נודע לו על השלישי. וחזר ואכל חצי זית רביעי בהעלמו של השלישי, ואח"כ נודע לו על הכל. אם היה פיקח מביא קרבן אחד. ואם לאו מביא שני קרבנות. היך עבידא? הביא על הראשון ועל השני אחד, מביא על השלישי ועל הרביעי אחד. אם הביא על האמצעיים פטור על הראשון ועל הרביעי. ששני גורר לראשון שהיה בהעלם אחד עימו ושלישי גורר לרביעי. רבי יוסי מדמי לה לזיתים שלימים [דף יד עמוד א] אם היה פיקח מביא שני קרבנות. ואם לאו, מביא שלשה קרבנות. היך עבידא? מביא על הראשון ועל השני אחד, ועל השלישי ועל הרביעי אחד. אם הביא על האמצעיים. חייב על הראשון בפני עצמו, ועל הרביעי בפני עצמו. רבי יוסי לשיטתו שכאשר אוכל כזית עם העלמו של ראשון ועם העלמו של שני בדעתו תלוי הדבר. רצה מצרפו לראשון רצה מצרפו לשלישי והכא כיון שהביא על שני עם השלישי, ניתק את הראשון מהשני ואת הרביעי מהשלישי. **רבי יצחק שאל. אף אם כל האכילות היו בכדי אכילת פרס כן?** שאם הביא על האמצעיים לא נתכפרו הראשון והרביעי אף שהיו בתוך כדי אכילת פרס? אמר ר' יוסי. כל זה שאילתה דר' יצחק לית היא כלום. וכי באכילת פרסים הדבר תלוי? דשיעור פרס לא נאמר אלא לחבר לשיעור אכילה. דאילו אכל חצי זית בתוך כדי פרס זה וחצי זית בתוך כדי פרס זה אינו כלום. אבל אכל זתים שלמים כל זית בתוך כדי אכילת פרס, לא שייך לחלק בין אכל את כל הזתים בתוך כ"פ אחד מהשני או לאחר כ"פ, והכל תלוי בהעלמות שאם אכל כולם בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת אכל בכמה העלמות חייב על כל העלם והעלם. **תנן התם. הוציא חצי גרוגרת. וחזר והוציא חצי גרוגרת בהעלם אחד חייב. בשני העלמות, פטור. ר' יוסי אומר. בהעלם אחד ברשות אחת, חייב. בהעלם אחת בשתי רשויות, או בשני העלמות ברשות אחד, פטור. אמר ר' יודן. ר' יוסי מדמה רשויות לאכילת פרסיים. שאם אכל חצי זית בכדי אכילת פרס זה. וחצי זית בכדי אכילת פרס זה. שמא אינו פטור? דאינם מצטרפים. אכל כמה זיתים בכמה פרסיים בהעלם אחד, מצטרפים ואינו חייב אלא אחת. כמו שאין פחות מכזית שאכל בכדי אכילת פרס אחד מצטרף עם פחות מכזית שאכל בכדי אכילת פרס שני אפילו היו שניהם בהעלם אחד, אלא צריך שיאכל הזית בתוך כדי אכילת פרס אחד. כך ס"ל לר' יוסי, דאין שתי רשויות מצטרפין זה עם זה, ואפילו הוציא השיעור בהעלם אחד. רבנן דקיסרין אמרי. עד דמדמינה הוצאת שבת לחלבים, נדמינה למלאכה אחרת בשבת. אילו ארג חוט אחד בבגד זה. וחוט אחד בבגד זה. שמא כלום הוא? כשם שאם ארג כמה חוטין בכמה**

בגדים חוט בכל בגד אפילו בהעלם אחד, אינו חייב אלא אחת. ה"נ ברשויות דשבת אליבא דר' יוסי. כל הדוגמאות באו לענות על השאלה מה הדין אם אכל חצי זית עד שלא נתמנה, וחצי זית משנתמנה, וחצי זית משעבר. אותן שני חצאי זיתים שאכלן כשהוא הדיוט, האם הם מצטרפין? או דילמא, הואיל ונתמנה בניהם, בא חיוב קרבן אחר בנתיים, ומפסיק בין הראשון להשלישי ואין מצטרפין? כשם שבכל הדוגמאות שהבאנו הרי בא חיוב בקרבן בנתיים ותימר מצטרפין, אף כאן למרות שבא חיוב קרבן בנתיים יצטרפו ויהיה חייב. אמר רבי אבון, תמן חיוב באותו קרבן, ברם

הכא שינוי קרבן. שבכל הדגמאות שהבאנו כגון היו לפניו שלשה זתים חלב. אכל את הראשון, ולא נתוודע לו. וחזר ואכל את השני בהעלמו של ראשון. ונתוודע לו על הראשון ולא נתוודע לו על השני, וחזר ואכל שלישי בהעלמו של שני. ואחר כך נתוודע לו על כולם. תמן בכל נקודת זמן חיוב באותו סוג של קרבן. ברם הכא כשנתמנה בנתיים חל שינוי בסוג הקרבן. איתמר. אכל כזית עד שלא נתמנה, וכזית משנתמנה,

וכזית משעבר. על דעתון דחברייא דאינון אמרין משום שהגדולה מכפרת, כיפרה הגדולה על הראשון, וחייב על השני ועל השלישי. על דעתיה דרבי יוסי, דהוא אמר, משום דאין חטאו וידיעתו שוין. חייב על הראשון ועל השלישי, ופטור על השני. אכל כזית. ספק עד שלא נתמנה [דף יד עמוד ב] ספק משנתמנה. ספק עד שלא נתגייר, ספק משנתגייר. ספק עד שלא הביא שתי שערות, ספק משהביא שתי שערות, מביא אשם תלוי. אכל ספק כזית. ואין ידוע אם ביום הכיפורים אכלו וחייב אם קודם יום הכיפורים אכלו. כיוון דהוי ספק אי בעי כפרה, יוה"כ כיפר. דחייבי אשם תלוי שעבר עליהם יוה"כ פטורים. אכל כזית ואן יודע אם ביום הכיפורים אכלו, אם לאחר יום הכיפורים אכלו. חברייא אמרין, אף כאן ספק כפרה, וכיפר. אמר רבי מתנייה. לעולם אין ספק כפרה מכפר, אלא בנודע לו ונתחייב מיני דמים קדם יוה"כ, או תוך יום הכיפורים. שכל היום מכפר על ספק עבירה. אבל הכא שנודע לו לאחר יוה"כ שהרי לא יתכן שידע על הספק הזה אלא אחר יוה"כ

ולא נתחייב אשם תלוי אלא לאחר יוה"כ, אינו מכפר עליו. מתניתא מסייעא לחברייא, דתנון, שבת יום חול. ועשה מלאכה באחת מהן ואין ידוע באיזו מהם עשה, כגון שעשה מלאכה בן השמשות, מביא אשם תלוי. וכ"ו. [תוספתא כריתות ב טו] יום הכפורים עשה מלאכה בין השמשות של יום הכפורים בין מלפניו בין מאחריו פטור מאשם תלוי שכל היום מכפר. קס"ד שמדובר בספק אכל חלב ביה"כ ספק אחריו אם כן אין מכאן ראיה שהרי גבי עשית מלאכה בן השמשות, מה נפשך פטור. דאם יום הכיפורים הוא כיפר חול הוא מותר. והכא תני ואכל, הרי עדין יש ספק שמא חול הוא, ולא כיפר עליו יוה"כ על ספק חלב שאכל? אמר רבי יוסי בי רבי בון לא מדובר באכילת חלב אלא באכילת היתר. איתמר. אכל חמשה זיתים חלב, ונודע לו בספק אחר אכילת כל אחד ואחד, ואחר כן נודע לו בודאן. ר"ל אמר, ידיעת ספק קובעת לחטאת, שידיעות ספק מחלקות, וכל כזית חלב שאכל ונודע לו בספק נקבע לעצמו. ולבסוף כשנודע לו, חייב על כל אחת ואחת. רבי יוחנן אמר, אין ידיעת ספק קובעת לחטאות, שאן ידיעות ספק מחלקות, וכאילו נעשו כולם בהעלם אחד. ואינו חייב אלא חטאת אחת. אכל חמשה זיתים. ומשנתמנה נודע לו בספיקון, ואחר שעבר נודע לו בודאן. על דעתיה דרשב"ל, דסבר דספק ידיעה כידיעה וקובעת, פטור. דאן חטאו וידיעתו שוין. דכשנודע לו על הספק, כבר התמנה. על דעתיה דרבי יוחנן דסבר דאן ידיעת ספק כלום אחר ידיעת הודאי, כשנודע לו ודאי כבר עבר וחייב. ומי א"ר שמעון בן לקיש ספק ידיעה כידיעה, ופטור? אולי לא אמר ר"ל ספק ידיעה כידיעה. אלא לחומרא, ולא לקולא? אלא כיני אכל חמשה זיתים, ונתוודע לו בספיקו עד שלא נתמנה. וודואו משנתמנה. על דעתיה דרשב"ל, דהוא אמר ידיעת ספיקו קובעת לחטאו, חייב. על דעתיה דרבי יוחנן דהוא אמר, אין ידיעת ספיקו קובעת לחטאו. פטור. איתמר, אכל שלשה זיתים בהעלם אחד, וסבור שהן שנים והפריש חטאת. פליגי ביה רבי יוחנן וריש לקיש. רבי יוחנן אמר כל מה שהיה בהעלם אחד, נחשב לחטא אחד, וכיוון שנתכפר מקצת החטא, נתכפר כולו. ר"ש בן לקיש אמר. נתכפר מקצת החטא, לא נתכפר כולו. וכשיוודה לו יביא עוד

חטאת... הכל מודין שאם היתה ראשונה שהפריש על שני הזתים קיימת, שהיא נדחית. דכשיביא חטאת על השלישית שנודעה לו עכשיו, יתכפרו בה כולם. מה יעשה בה? אמר רבי יוסי תלויה בכפרה. שאם נתכפר בשני תלך למיתה ככל חטאת שנתכפרו בעליה באחרת, ואם עדיין לא נתכפרו בשניה תרעה עד שתסתאב ויפלו דמיה לנדבה. א"ר זעירא. כל שלא נראית לקרבן לא היא, ולא דמיה, מתה מיד. דכיוון שיכול להתכפר בחטאת השניה על הכל, כבר נחשבת הראשונה כחטאת שנתכפרו בעליה. לדעת רבי שמעון שאמר שגדולה מכפרת ובלבד שנודע בגדולתו לפום כן רבי יוסי בי רבי בון הוי עליה. אכל חמשה זיתים ונתוודע לו בראשון והביא קרבן ולא הקריב וכן כולם בשני והביא קרבן בשלישי והביא קרבן ברביעי והביא קרבן

בחמישי והביא קרבן רבי יוחנן אמר מתכפר לו בראשון שהוא לפני אכילת כולהם והשאר יפלו לנדבה. רבי שמעון בן לקיש אמר נתכפר לו באחרונה שהוא לאחר אכילת כולהם והשאר ידחו. **איתמר רבי יוחנן אמר, ידיעת ספק אינה כידיעה, ור"ל אמר ידיעת ספק כידיעה.** רב חסדא ורב המנונא רב חסדא כר' יוחנן ורב המנונא כר' שמעון בן לקיש. מתיב רב חסדא לרב המנונא והא מתניתא מסייעה לך ופליגא עלי דתני, **[משנה כריתות ד ב] כשם שאם אכל חלב וחלב בהעלם אחת אינו חייב אלא חטאת אחת, כך על לא הודע שלהן אינו מביא אלא אשם אחד. אם היתה ידיעה בינתים כשם שהוא מביא חטאת על כל אחת ואחת כך הוא מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת.** וקס"ד שמדובר שהיו ידיעת ספק בנתיים. וה"ק. כשם שהוא מביא חטאת על כל אחת ואחת אם יתודע לו באחרונה. ידיעת ספק שבנתיים מחלקין הן לחטאות. כך הוא מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת בידיעות ספק שבנתיים **אילו תנא אשם וקם ליה יאות.** שהרי אם היה מדובר בשהיו ידיעות ספק בנתיים. עיקר הדין היה צריך להיות באשם תלוי שהרי היו ידיעות ספק. והיה צריך לאמר ההפך, כשם שמביא אשם תלוי על כל אחת ואחת, כך אם יודע לו, מביא חטאת על כל אחת ואחת, והייתה ראייה שידיעות ספק מחלקות. עכשיו שנאמר הפוך, אן כאן ראייה. **אמר רבי חנינא. אפילו אם נאמר שמדובר שהיו ידיעות ספק בנתיים, אפשר, לתלות אשם בחטאת. דמתניתין לצדדין אתמר כן. וה"ק. כשם שאם היתה ידיעה ודאית בנתיים, שהוא מביא חטאת על כל אחת ואחת. כך הוא בידיעת ספק בנתיים, מביא הוא אשם תלוי על כל אחת ואחת. כתיב [ויקרא ד כב] אשר נשיא יחטא. אמר רבן יוחנן בן זכאי. אשרי הדור, שהנשיא שלו מביא חטאת. על שגגתו הוא מביא, לא כל שכן על זדונו? נשיא שלו מביא חטאת, לא כל שכן ההדיוט? נשיא? יכול נשיא כל שבט כנחשון? תלמוד לומר [ויקרא ד כב] ועשה אחת מכל מצות ה' אלהיו [דף טו עמוד ב] ולהלן הוא אומר [דברים יז יט] למען ילמד ליראה את ה' אלקיו. אלקיו לגזרה שוה. מה אלקיו שנאמר להלן, נשיא שאין על גביו אלא אלקיו. אף אלקיו שנאמר כאן, נשיא שאין על גביו אלא אלקיו. כתיב [קהלת ח יד] אשר יש צדיקים אשר מגיעה אלהם כמעשה רשעים וגו'. אשריהם הצדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים בעולם הזה, שגם בעוה"ז מקבלים שכר נמצא נוחלים שני עולמות. וזו לרשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים בעוה"ז. שנענשים בשני העולמות. מלך ישראל ומלך יהודה, שניהן שוין. לא זה גדול מזה, ולא זה גדול מזה. ושניהם מתכפרים בשעיר, ואף אם מולכים באותו זמן. מה טעמא? דכתיב [מלכים א כב י] ומלך ישראל ויהושפט מלך יהודה יושבים איש על כסאו מלבשים בגדים בגורן. וכי בגורן היו יושבים? אלא כסנהדרין שישבו כחצי גורן עגולה שכולם שוים. אף שניהם היו שוים. א"ר יוסי בי רבי בון. מה שהיה דין מלכי ישראל כדין מלכי יהודה בשעיר לא היה אלא עד יהוא בן נמשי. ומה טעם? דכתיב [מלכים ב י ל] בני רביעים ישבו לך על כסא ישראל. מיכן ואילך בליסטייא היו נוטלין אותה. וכיוון שלא בדין מלכו, אלא שהרגו זה את זה לא היה להם דין של מלך. אי זהו משיח? המשוח בשמן המשחה כו'. אמר רב חונה. כל אותן ששה חדשים שהיה דוד בורח מפני אבשלום, בכבשה או שעירה הוות מתכפר לו כהדיוט. תני רבי יהודה בי רבי אילעי. שמן המשחה שעשה משה במדבר, מעשה ניסים נעשה בו מתחילה ועד סוף. שמתחילה לא היה בו אלא שנים עשר לוג, שנאמר. שמן זית הין, אם לסוך בו את העיקרין שורשי הסימנים, לא היה בו ספק, על אחת כמה וכמה שהאור בולע, והעצים בולעים, והיורה בולעת. וממנו נמשחו, המשכן וכל כליו. השולחן וכל כליו. המנורה וכל כליה. וממנו נמשחו אהרן כהן גדול ובניו כל שבעת ימי המלואים. וממנו נמשחו כהנים גדולים ומלכים. מלך בתחילה טעון משיחה. מלך בן מלך אין טעון משיחה. מ"ט? דכתיב [שמאל א טז יב] קום משחהו כי זה הוא. זה טעון משיחה, ואין בנו טעון משיחה. אבל כ"ג בן כ"ג, אפי' עד עשרה דורות טעון משיחה. וכולו קיים לעתיד לבא. הה"ד [שמות ל לא] שמן משחת קודש יהיה זה לי לדורותיכם. אין מושחין המלכים, אלא על גבי המעיין שנאמר [מלכים א א לג לד] והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי, והורדתם אותו אל גיחון, ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא למלך על ישראל. אין מושחין מלך בן מלך, אלא מפני המחלוקת. מפני מה נמשח שלמה? מפני מחלוקתו של אדוניו. יואש? מפני עתליו. יהוא? מפני יורם. לא כן כתיב [שמאל א טז יב] קום משחהו כי זה הוא. זה טעון משיחה, ואין מלכי ישראל טעונים משיחה והרי יהוא ממלכי ישראל היה? אלא יהואחז מפני יהויקים אחיו, שהיה גדול ממנו שתי שנים. ולא יאשיהו גנזו מכבר? הדא אמרה באפרסמון נמשח. אין מושחין המלכים אלא מן הקרן. שאול ויהוא שנמשחו מן הפך, היתה מלכותן מלכות עוברת. דוד ושלמה שנמשחו מן הקרן, היתה מלכותן מלכות קיימת. אין מושחין כהנים מלכים. אמר ר' יודה ענתונדרייא, על שם [בראשית מט י] לא יסור שבט מיהודה. אמר רב חייא בר אבא מדכתיב [דברים יז כ] למען יאריך ימים על ממלכתו, הוא ובניו בקרב ישראל. מה כתיב בתריה? לא יהיה לכהנים הלויים. איתמר יהואחז מפני יהויקים אחיו, שהיה גדול ממנו שתי שנים. א"ר יוחנן.**

הוא יוחנן, הוא יהואחז. והא כתיב [דברי הימים א ג טו] הבכור יוחנן? שהיה בכור למלכות. א"ר יוחנן. הוא שלום הוא צדקיהו. והכתיב השלישי צדקיהו, והרביעי שלום? שהיה שלישי לתולדות [דף טז עמוד א] ורביעי למלכות שקודם מלך יהויכין אחריו יהויקים אחריו הבן של יהויקים ואחריו מלך צדקיהו. צדקיהו, שצידק עליו מדת הדין. שלום, שבימיו שלמה מלכות בית דוד. תני, לא שלום הוה שמייה, ולא צדקיהו הוה שמייה, אלא מתניה. הדא הוא דכתיב [מלכים ב כד יז] וימלך מלך בבל את מתניה דודו תחתיו, ויסב את שמו צדקיהו. תנן, אין בין הכהן המשוח בשמן המשחה, למרובה בגדים, אלא פר הבא על כל המצות. המשוח בשמן המשחה בבנין הראשון למרובה בגדים בבנין האחרון ואתאי כ"י דמר רב אינא בשם רבי אחא חמשה דברים היה בבית המקדש האחרון חסר מן הראשון מאי טעמא דכתיב[חגי א ח] עלו ההר והבאתם עץ וגו' אכבד חסר ה' אלו ה' דברים שהיה בית המקדש אחרון חסר מהראשון ואילו הן אש וארון ואורים ותומים ושמן המשחה, ורוח הקודש. תנן התם. אין בין כהן משיח בשמן המשחה למרובה בגדים, אלא פר הבא על כל המצות. אין בין כהן ששימש לכהן שעבר, אלא פר יוה"כ ועשירית האיפה. ותני, כהן משיח מביא פר, ואין המרובה בגדים מביא פר. ודלא כר"מ, דר"מ אמר, אף מרובה בגדים מביא פר, מ"ט דר"מ? דכתיב [ויקרא ד ג] והביא הכהן המשיח מדם הפר, מה ת"ל כהן? לרבות את המרובה בגדים. מה טעמון דרבנן? משיח, יכול זה המלך? ת"ל כהן. אי כהן, יכול אף מרובה בגדים? ת"ל משיח. או יכול שאני מרבה אף משוח מלחמה? תלמוד לומר המשיח. שאין על גביו משיח. מחלפה שיטתון דרבנן?, הכא גבי עשירית האיפה, כתיב משיח, והכא גבי פר הבא על כל המצות כתיב [שם ו טו] משיח. הכא גבי עשירית האיפה אינון אמרין, לרבות מרובה בגדים, והכא אינון אמרין, להוציא את המרובה בגדים. א"ר אילא, כל מדרש ומדרש בעניינו. תמן כל הפרשה אמורה באהרן, דכתיב. זה קרבן אהרון ובניו ביום המשך אותו ואן לטעות ולחשוב שמישח זה מלך, א"כ לאיזה דבר נאמר כהן?, לרבות את המרובה בגדים. ברם הכא, אין הפרשה אמורה באהרן, אילו נאמר משיח ולא נאמר כהן, הייתי אומר, זה המלך. אם תאמר שאן מקום לטעות שמישח שנאמר בפרשה זה המלך, שהלא כבר קדמה פרשת המלך. הייתי אומר ששני הפרשות נאמרו על המלך, דעל העלם דבר מביא פר, ועל שגגת מעשה מביא שעיר. הוי צורך הוא שיאמר משיח, וצורך הוא שיאמר כהן. תנן, אין בין כהן ששימש לכהן שעבר, אלא פר יוה"כ ועשירית האיפה. א"ר יוחנן, כהן שעבר, אם הביא עשירית האיפה, כשר. תנן, מתקינין לו כהן אחר תחתיו, שמא יארע לו פסול. מה מייחדין ליה עימיה בלשכת פלהדרין? א"ר חגי. משה, אם מייחדין ליה עימיה הוא קטיל ליה. כתיב ביום המשח אותו, אחד מושחין ואין מושחין שנים. מ"ט? א"ר יוחנן, מפני איבה. עבר זה משום איזה פסול ושימש זה, כשחוזר לשמש, הראשון כל מצות כהונה עליו. השני אינו כשר לא לכ"ג ולא לכהן הדיוט. א"ר יוחנן, עבר ועבד, עבודתו כשירה. כשאירע פסול בכה"ג וזה עובד תחתיו ביוה"כ, [דף טז עמוד ב] עבודתו משל מי? נישמענה מן הדא, מעשה בבן אילם מציפורין, שאירע קרי לכ"ג בי"ה, ונכנס בן אילם ושימש תחתיו בכהונה גדולה. ואמר למלך, פר ואיל של יום, משלי הן קריבים או משל כ"ג? וידע המלך מה שאלו. שהבין שהוא רצה להישאר בתפקיד, ורצה להביא את הפר והאיל משלו. אמר לו, בן אילם, לא דיך ששימשתה שעה אחת לפני מי שאמר והיה העולם, דיך. וידע בן אילם שהוסע מכהונה גדולה. מכאן שהיו קריבין משל כה"ג. מעשה בשמעון בן קמחית, שיצא לטייל עם מלך ערב, יום הכיפורים עם חשיכה. ונתזה צינורת של רוק מפיו על בגדו וטימאתו. ונכנס יהודה אחיו, ושימש תחתיו. אותו היום ראתה אימן שני בנים כהנים גדולים. שבעה בנים היו לה לקמחית, וכולן שמשו בכהונה גדולה. שלחו ואמרו לקמחית. מה מעשים טובים יש בדיך? אמרה להן. יבוא עלי, אם ראו קורות ביתי שערות ראשי ואימרת חלוקי מימיי. אמרין, כל קמחייא קמחין. וקימחא דקימחית, סולת. קראו עליה הפסוק הזה [תהילים מה יד] כל כבודה בת מלך פנימה, ממשבצות זהב לבושה. יכול יהא משוח מלחמה מביא עשירית האיפה משלו? ת"ל [ויקרא ו טו] והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אותה. את שבנו עומד תחתיו, מביא עשירית האיפה. ואת שאין בנו עומד תחתיו, אינו מביא עשירית האיפה. ומניין למשוח מלחמה שאין בנו עומד תחתיו? ת"ל [שמות כט ל] שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבניו בבואו אל אהל מועד לשרת בקדש. את שהוא בא אל אהל מועד לשרת בקודש, בנו עומד תחתיו. ואת שאינו בא אל אהל מועד לשרת בקודש, אין בנו עומד תחתיו. ומניין שהוא מתמנה להיות כהן גדול? שנאמר [דברי הימים א ט כ] פינחס בן אלעזר נגיד היה עליהם, לפני ה' עמו. נגיד זה כה"ג, והרי קדם במלחמת מדין היה פינחס משוח מלחמה. רבי יוסי כד הוה בעי מקנתרה לרבי אלעזר בי רבי יוסי.

הוא א"ל, לפנינו עמו. בימי זמרי מיחה, ובימי פלגש בגבעה, לא מיחה. ומניין שהיה עובד בשמונה? **אמר רבי אבא** בר חייה בשם רבי יוחנן **דכתיב** [שמות כט כט] ובגדי הקודש אשר לאהרן, יהיו לבניו אחריו. מה ת"ל אחריו? לגדולה של אחריו. **א"ל ר' יונה, עמך הייתי, לא אמר עובד אלא נשאל.** ומניין שהוא נשאל בשמונה? רבי ירמיה **ורבי אמי אמרו** בשם רבי יוחנן. **דכתיב**, ובגדי הקודש אשר לאהרן יהיו לבניו. ומה ת"ל אחריו? לקדושה של אחריו. **הכא נמי מסתברא דבכמה הוא נשאל. דהא** אייתיהו רב הושעיה מתניתא דבר קפרא מדרומה ותנא. אינו עובד, **לא בארבע** של כהן הדיוט ולא בשמונה של כהן גדול. **אמר רבי אבא.** בדין הוא שיהא עובד בארבעה. ולמה אמרו אינו עובד?, שלא יהא אומרין, ראינו כהן הדיוט, פעמים שהוא עובד בשמונה ככהן גדול **שהרי הוא נשאל בשמונה.** אמר רבי יונה. **והלא** בפנים הוא עובד **בארבע, ובחוץ** הוא נשאל **בשמונה.** וטועין דבר מבפנים לבחוץ? וכי רבי טרפון רבן של כל ישראל לא טעה בין תקיעת הקהל לתקיעת קרבן? **דתנן, כתיב** [במדבר י ח] ובני אהרן הכהנים יתקעו בחצוצרות. תמימים ולא בעלי מומין, דברי רבי עקיבה. אמר לו רבי טרפון. אקפח את בניי, אם לא ראיתי שמעון אחי אימא **שהיה** חיגר באחת מרגליו, עומד בעזרה וחצוצרתו בידו ותוקע. אמר לו רבי עקיבה. שמא לא ראיתו, אלא בשעת הקהל. **דתנן, בימה של עץ היו עושים לו בעזרה והמלך היה יושב עליה, וכל הכהנים עומדים וחצוצרות ושופרות בידיהם ותוקעים ומריעין ותוקעים.** ואז גם בעלי מומים תוקעים. אבל מה שאני אומר, שבעל מום פסולים, בשעת קרבן. אמר לו ר' טרפון. ואקפח את בניי, שלא הטיתה ימין ושמאל. אני הוא ששמעתי, ולא היה לי לפרש. ואתה דורש ומסכים שמועה. הא כל הפורש ממך, כפורש מחייו. **כתיב** [ויקרא טז לב] וכפר הכהן אשר ימשח אותו. מה ת"ל **ואשר ימלא את ידו?** לפי שכל הפרשה נאמרה באהרן. אין לי אלא משוח בשמן המשחה. מרובה בגדים מניין? ת"ל, ואשר ימלא את ידו. ומניין לרבות אחר המתמנה אם אירע פסול בראשון? ת"ל, וכפר הכהן. במה הוא מתמנה? **שהרי יתכן שהכהן הגדול יטמא אחר העבודות שנעשים בבגדי זהב והשני נכנס תחתיו לעבודות שהם בבגדי לבן שהם אותם ארבע בגדים של כהן הדיוט אם כן במה הוא מתמנה? רבנין דקיסרין אמרו** בשם ר' חייה בר יוסף, בפה שאומרים לו שהוא מתמנה. **א"ר זעירה** הדא אמרה שממנין זקנים בפה. אמר רבי חייה בר אדא. מתניתא אמרה כן **דתנן, [משנה עדויות ה ו] עקביא בן מהללאל העיד ארבעה דברים אמרו לו עקביא חזור בך בארבעה דברים שהיית אומר ונעשך אב בית דין לישראל משמע שממנים בפה. [דף יז עמוד א] תנן, ומצווים על הבתולה. דכתיב [ויקרא כא יג] והוא אשה בבתוליה יקח. הוא, ולא המלך. הוא, ולא הנזיר. והוא, לרבות כהן משוח מלחמה. אשה בבתוליה יקח. פרט לבוגרת שכלו בתוליה. רבי אלעזר ור' שמעון מכשירין בבוגרת. דבתוליה, אפילו מקצת בתולים משמע. **תנן התם. היה עומד ומקריב קרבנות ע"ג המזבח, ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה, ר"א אומר, כל הקרבנות שהקריב ע"ג מזבח פסולין. ור' יהושע מכשיר. רבי יצחק שאל. על דעתי דר' יהושע, אף בשאר כל הדברים כן? קמץ ונודע שהוא בן גרושה או חלוצה, כהן אחר ממשיך ומקטיר. מקבל ואחר זורק. שורף ואחר יזה? אמר רבי יעקב בר אידי בשם רבי יצחק. עשו אותה כחטאת גזולה שלא נודעה לרבים, שהיא מכפרת מפני תיקון המזבח. הדא אמרה. קומץ ואחר מקטיר. מקבל ואחר זורק. שורף ואחר יזה. **תנן התם. משנגמר דינו מת כהן גדול הרי זה אינו גולה וכ"ו. נגמר דינו בלא כהן גדול וכ"ו אינו יוצא משם לעולם. אמר רבי ברכיה אמר ר' יעקב בר אידי. רבי יצחק שאל. היה כה"ג עומד ומקריב על גבי המזבח, ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה. מה את עבד לה. כמת ויחזור הרוצח למקומו. או יעשה כמו שאינו ונגמר דינו של רוצח בלא כהן גדול, ולא יצא משם לעולם******

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק ג הלכה ג

מתני': כהן גדול פורם מלמטן, וההדיוט מלמעלן. כהן גדול מקריב אונן ואינו אוכל, וההדיוט לא מקריב ולא אוכל:

גמ': **תנן, כהן גדול פורם מלמטן** שכיוון שעל בגדי כהונה נאמר ובגדיו לא יפרום גזרו חכמים שגם על בגדים פרטיים לא יקרעו כולם, **וההדיוט מלמעלן. אמר רבי אלעזר** בשם כהנא, למעלן. למעלן מקנה שפה. למטן, למטן מקנה שפה. ר' יוחנן אמר למטן ממש **בשפת חלוקו.** ר' יוחנן סלק למבקרה לר' חנינה. גו איסטרטה בדרך

שמע דדמך. אמר לשליחו, ואייתי מנני טבייא דשובתא ובזעיה. ר' יוחנן פליג על ר' יודן בתרתי. אחד דרבי יהודה אמר שאין קורע אלא על רבו מובהק, ורבי יוחנן קרע על רבי חנינה אף שלא היה רבו מובהק. והדבר השני דר' יהודה סובר שקורעים על כל המתים מקנה שפה. ורבי יוחנן סבר שאין צריך להבדיל קנה שפה. כיי דתנינן תמן, כהן גדול פורם מלמטן שכיוון שעל בגדי כהונה נאמר ובגדיו לא יפרום גזרו חכמים שגם על בגדים פרטיים לא יקרע כמו כולם, וההדיוט מלמעלן. אמר רבי אלעזר בשם כהנא, למעלן, למעלן מקנה שפה. למטן, למטן מקנה שפה. רבי יוחנן אמר, למטה ממש. ואתיא דרבי אלעזר בשם כהנא, כר' יודה. אין כרבי יודה לא יפרום כל עיקר שהרי לר"י למטה אינו כלום? מאי כדון? באמת ר"א לא סובר כרבי יהודה אלא כר"מ שגם אם אינו מבדיל קנה שפה נקרא קריעה. ולא אתייה דא אלא על אביו ועל אמו כר' מאיר. דתני על כל המתים אין מבדיל קנה שפה אלא על אביו ועל אמו דברי ר' מאיר. ר' יודן אומר כל קרע שאינו מבדיל קנה שפה הרי זה קרע של תפלות. מאי כדון? חומר הוא בכהן גדול שאפילו על אביו ואימו לא יהא מבדיל קנה שפה. כהן גדול מקריב אונן ולא אוכל דברי ר"מ. ר' יהודה אומר עובד כל אותו היום. ר"ש אומר, גומר כל העבודה שיש בידו ובא לו. בין ר' מאיר לר"ש חדא חילוק אחד. דלר"ש כששמע שמת לו מת והוא בתוך העבודה, גומר עבודה שבידו. אבל לא יתחיל, ואלו לר"מ מקריב אפילו בתחלה. בין רבי יודא לר"ש חדא. דלר' יודה מקריב כל אותו יום. ולר"ש אחר שגמר עבודה שהיתה בידו שוב אינו מקריב. בין ר"מ לר' יודה הכנסה. דלר"מ דוקא אם לא יצא מן המקדש מקריב אפי' בתחלה. אבל אם יצא, אינו נכנס. ור' יהודה סבר, כל אותו היום ואף על פי שלא היה במקדש נכנס לכתחילה ומקריב. ר' יעקב בן דסאי אומר, להפסיק עבודה ביניהן. דר' מאיר אומר. היה בפנים ונהיה אונן, היה מפסיק עבודתו ויוצא. ופשיטא שאם היה בחוץ ונעשה אונן, שלא היה נכנס. ר' יהודה אומר. היה בפנים היה נכנס ועובד אפילו לכתחילה. היה בחוץ, לא היה נכנס. ר"ש אומר, גומר כל העבודה שיש בידו ובא לו. אמר ר' יוסי בי ר' בון בשם רב הונא. מתניתא מסיע לרבי יעקב, דתני, ומן המקדש לא יצא. עמהן אין יוצא אבל יוצא הוא אחריהן. הן ניכסין והוא נגלה ויוצא עמהן עד פתח העיר דברי רבי מאיר. ר' יודן אומר אינו יוצא מן המקדש שנאמר ומן המקדש לא יצא. יצא לא היה חוזר. אמר ר' אבהו בשם ר' אלעזר, אין אנינה אלא למת בלבד, דכתיב [ישעי' ג כן] ואנו ואבלו פתחיה. התיב ר' חייה בר אדא, והכתיב [שם יט ח] ואנו הדיגים ואבלו כל משליכי ביאור חכה רואים שאוננים אף על הפסד ממון? א"ר חנינא כיני מתניתא, אין אנינה שגזרו עליה טמאה ואסור לאכול בקדשים עד שיטבול, אלא למת בלבד. אי זו היא אנינה שאסור בקדשים? משעת מיתה ועד שעת קבורה, דברי רבי. וחכמים אומרים כל היום כולו. אשכחת קלת וחמרת על דרבי, קלת וחמרת על דרבנן. קלת על דרבי, במת ונקבר בשעתו. דעל דעתיה דרבי, אינו אסור אלא אותה שעה בלבד. על דעתיה דרבנן אסור כל היום כולו. קלת על דרבנן, מת ונקבר לאחר שלשה ימים. על דעתיה דרבנן, אסור כל אותו היום, שרק ביום הקבורה חלה אנינות. על דעתיה דרבי, אסור עד שלשה ימים שהיה אונן עד רגע הקבורה. אתא רבי אבהו ואמר בשם רבי יוחנן ורב חונה דתריהון אמרין, [דף יז עמוד ב] מודה רבי לחכמים שאם לא נקבר באותו יום, אינו אסור אלא אותו היום שמת בו בלבד. שלא אמר רבי דבריו להחמיר אלא רק להקל. ותני כן. רבי אומר לרבי יהודה שסובר שאנינות נמשכת אף בלילה, תדע לך שאין אנינות הלילה תורה, שהרי אמרו, אונן טובל ואוכל פסחו לערב. וקשה על רבי שהרי מהמשנה הזו משמע שאנינות יום אפילו אחרי הקבורה עשו אותה תורה. שהרי אמרו שאוכל בערב משמע שאם היה צריך לאכול ביום היה אסור? אמר רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חסדא, תיפטר בשנקבר עם דימדומי החמה, ולית שמע מינה כלום.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק ג הלכה ד

מתני': כל התדיר מחבירו, קודם את חבירו. וכל המקודש מחבירו, קודם את חבירו. פר המשיח ופר העדה עומדין, פר המשיח קודם לפר העדה בכל מעשיו. האיש קודם האשה להחיות, ולהשיב אבידה. והאשה קודמת לאיש לכסות, ולהוציאה מבית השבי. בזמן ששניהן עומדין בקלקלה, האיש קודם לאשה:

גמ':תנן, **פר המשיח קודם לפר העדה בכל מעשיו. מ"ט? לפי שזה כה"ג מכפר וזה הציבור מתכפר.** מוטב שיקדום המכפר למתכפר. כמה דכתיב [ויקרא טז יז] וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל. נדבת משיח ונדבת נשיא, נדבת משיח קודמת. נדבת ציבור ונדבת נשיא, נדבת נשיא קודמת. נדבת משיח ונדבת ציבור מי קודם? נישמענה מן הדא **דתנן**, נדבת משיח ושעירי עבודה זרה עומדין, שעירי ע"ז קודמין, מפני שדמן נכנס לפנים. **לא אמר ששעירים קדמים**, אלא מפני שדמן נכנס לפנים. **הא לאו הכי לעולם של משיח קודמת.** הדא אמרה, נדבת משיח ונדבת ציבור, נדבת משיח קודמת. היה שם פר ע"ז ושעיר הבא עמו, וחטאת אחרת. פר קודם לשעיר, **שקדמו בפרשה.** ושעיר קודם לחטאת אחרת, **שדמו נכנס לפנים.** וחטאת אחרת קודמת לפר ע"ז **שהוא עולה.** והחטאת לעולם **קדמת לעולה.** אם כן היך עבידא? א"ר יוסי. מכיון שהשעיר מחוסר זמן לפר. **שהרי אי אפשר להקריבו קדם לפר, שהרי הוא קדם בפרשה.** כמי שקדמו הפר, וחטאת אחרת קודמת לפר. ופר של ע"ז קודם לשעיר הבא עמו, מפני שקדמו במקרא. ר' שמואל אחוי דר' ברכיה בעי. **אם מה שקודם במקרא קודם להקרבה,** מעתה פרים של ראש חדש **יקדמו** לשעיר **ראש חדש** הבא עמו מפני שקדמו? א"ר אבא מרי. לית יכיל, **דלעולם חטאת קדמת.** ורק **בשעיר ע"ז הפר קדם,** כיוון דחטאת דידיה חסר כתיב. ועוד דבר"ח כתיב [במדבר כח טו] על עולת התמיד יעשה ונסכו. סמכו לעולת התמיד **שיהיה קדם לפרים שבאים עימו למוספים.** קרבן איש וקרבת אשה, קרבן איש קודם. הדא **דאת אמר,** בשהיו שניהן שוין. אבל אם היה **קרבת האשה פר, וקרבת האיש גדי, שלה קדם.** כההיא **דאמר ר' פינחס בשם רבי הושעיה.** **עבד שהביא פר, ורבו הביא שעיר,** פר של עבד קודם לרבו. דתנינן תמן. פר משיח ופר עדה עומדים, פר משיח קודם לפר עדה לכל מעשיו. **ולא אמרו אלא בשניהם פר.** מעשה בי ר' אליעזר ורבי יהושע ור' עקיבה, שעלו לחולת אנטוכיא, על עסק מגבת חכמים. והוה תמן חד **דשמיה** אבא יהודה. **דהוה רגיל** עביד מצוה בעין טובה. פעם אחת ירד מנכסיו, וראה רבותינו **ונתבייש** מהן. עלה לו לביתו ופניו חולניות. אמרה לו אשתו. מפני מה פניך חולניות? אמר לה רבותינו כאן, ואיני יודע מה אעשה. אשתו שהיתה צדקת ממנו אמרה לו. נשתיירה לך שדה אחת. לך ומכור חצייה, ותן להן. הלך ועשה כן, ובא אצל רבותינו ונתן להן. ונתפללו עליו רבותינו. אמרו לו, אבא יהודה. הקדוש ברוך הוא ימלא חסרנותיך. עם כשהלכו להם. ירד לחרוש בתוך חצי שדהו. עם כשהוא חורש בתוך חצי שדהו, שקעה פרתו ונשברה. ירד להעלותה, והאיר הקדוש ברוך הוא עיניו, ומצא סימא. אמר, לטובתי נשברה רגל פרת. [דף יח עמוד א] ובהדורת רבותינו, שאלון עליו **ואמרין** מה אבא יהודה עביד? אמרין, מאן יכיל חמי אפוי דאבא יהודה. אבא יהודה **עשיר בדתוריי.** אבא יהודה **עשיר בדגמלוי.** אבא יהודה **עשיר בדחמרוי.** חזר אבא יהודה לכמות שהיה ובא אצל רבותינו ושאל בשלומן. אמרין ליה, מה אבא יהודה עביד? אמר להן, עשתה תפילתכם פירות ופירי פירות. אמרו לו, אף על פי שנתנו אחרים יותר ממך. בראשונה אותך כתבנו **בראש** טימוס. נטלוהו והושיבוהו אצלם, וקראו עליו הפסוק הזה [משלי יח טז] מתן אדם ירחיב לו, ולפני גדולים ינחינו. רבי חייה בר **אבא** עביד פסיקא ^{צדקה} אסא צדקה בהין בית מדרשא דטיביריא. והוון תמן מן אילין דבר סילני, ופסק חדא ליטרא דהב. נטלו ר' חייה רבה והושיבו אצלו, וקרא עליו הפסוק הזה. מתן אדם ירחיב לו וגו'. רבי שמעון בן לקיש עאל לבוצרה. והוה תמן חד רבהון רמייא. חס ליה, דלא הוה רמאי, אלא שהיה מרמה במצוות. **דהוה חמי כמה דציבורא פסק,** והוה פסיק לקבליה. נטלו רבי שמעון בן לקיש והושיבו אצלו, וקרא עליו הפסוק הזה. מתן אדם ירחיב לו וגו'. **תנן,** האיש קודם לאשה וכו'. עד כדון בשהיה זה להחיות, וזה להחיות. זה לכסות, וזה לכסות. הרי שהיה זה להחיות, וזה לכסות? נישמענה מן הדא. **דאמר ר' יהושע בן לוי בשם ר' אנטיגנס.** כסות אשת חבר, וחיי עם הארץ. כסות אשת חבר, קודמת לחיי עם הארץ מפני כבודו של חבר. לא **אמר** אלא כסות אשת חבר, בחיי חבר. **אבל אם אתם אשה והיה זה להחיות, וזה לכסות.** אותו שלהחיות קודם. אבידתו ואבידת אביו. שלו קודמת. אבידתו ואבידת רבו. שלו קודמת. אבידת אביו ואבידת רבו, של רבו קודמת. שאביו הביאו לחיי העולם הזה. ורבו שלימדו חכמה, הביאו לחיי העולם הבא. **ולא אמרן אלא ברבו שלימדו משנה, ולא רבו שלימדו מקרא.** אם היה אביו שקול כרבו, אביו קודם. מה הועיל שהיה אביו שקול כרבו. הרי **עדיין רבו הוא זה שמביאו לעולם הבא?** אמר רבי יוסי בי רבי בון בשהיה אביו גם רבו והיה שקול **לרבו שחצי** תלמודו מזה וחצי תלמודו מזה. אבידת אביו שחצי תלמודו ממנו, ואבידת אמו גרושה מאביו, מי קודם? אביו הוא שיקדום, או עד שיהא כל תלמודו ממנו? **ודווקא גרושה, אבל נשואה פשיטא דשל אביו קדם שהוא ואימו חייבין בכבוד אביו אם הייתה נשואה לו.** אבידת רבו שחצי

תלמודו הימינו ואבידת אמו גרושה מאביו, מי קודם? רבו הוא שיקדום, או עד שיהא כל תלמודו הימינו. אבידתו ואבידת אמו ואבידת אביו ואבידת רבו. שלו קודם לאביו. ואביו לאמו. ואמו לרבו. ולא מתניתא היא? **דתנן**, האיש קודם לאשה להחיות ולהשיב אבידה. סברין מימר, בשאין רבו שם, **אבל רבו שם**, של רבו קדם לאימו. אתא מימר לך, ואפילו רבו שם, של אימו קדם. הוא ואמו ורבו ואביו עומדים בשבי. הוא קודם לאמו. ואמו לרבו. ורבו לאביו. ולא מתניתא היא? **דתנן**, האשה קודמת לאיש לכסות ולהוציאה מבית השבי. סברין מימר, בשאין רבו שם. אתא מימר לך, ואפילו רבו שם. אי זהו רבו שלימדו חכמה? כל שפתח לו תחילה, דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר, כל שרוב תלמודו ממנו. רבי יוסי אומר, כל שהאיר עיניו במשנתו. כי אתא רבי אבהו, אמר בשם רבי יוחנן. הלכה כמי שהוא אומר כל שרוב תלמודו הימינו. ולמה לא פתר לה **שהלכה** כרבי יודה? **כיוון דאית תניי תני**, ומחליף. רבי **אליעזר** קרע על רבו שפתח לו תחילה [דף יח עמוד ב] שמואל חלץ על שהאיר עיניו במשנתו. ומה האיר עיניו במשנתו? א"ר יוסי בר' בון. **שהסביר לו פירוש המשנה**. מפתח אחד יורד לאמת בית השחי, **ואחד** פותח כיון. ומהו אחד יורד לאמת בית השחי? שהיה שוחה **ומכניס ידו** אמה, עד שלא מגיע **למנעול ויפתח**. רבי חנניה, הוה מיסתמיך ברבי חייה בר **אבא** בציפרין. חמא כל עמא פריי. אמר ליה, למה כל עמא פריי? אמר ליה רבי יוחנן יתיב דרש בבית מדרשא דרבי בנייה. וכל עמא פריי מישמעניה. אמר. בריך רחמנא, דחמי לי פירין עד דאנא בחיים. **דכל** אגדתא **אנא** פשטית ליה, חוץ ממשלי וקהלת. **תנן**, שניהם עומדין בקלון, האיש קודם לאשה. **מ"ט? לפי** שהאשה דרכה לכן, והאיש אין דרכו לכן. מעשה בי רבי יהושע שעלה לרומי. אמרו לו על תינוק אחד ירושלמי, שהיה אדמוני עם יפה עינים, וטוב רואי, וקווצותיו מסודרות לו תלתלים, והוא עומד בקלון. והלך רבי יהושע לבודקו **אם ראוי לפדותו**. כיון שהגיע לפתחו, נענה ר' יהושע ואמר לו [ישעי' מב כד] מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזזים? נענה התינוק ואמר לו. **הלא ה'** זו חטאנו לו, ולא אבו בדרכיו הלוך, ולא שמעו בתורתו. מיד זלגו עיניו דמעות ואמר. מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ, שאיני זז מיכן עד שאפדנו. ופדאו בממון הרבה, ושילחו לארץ ישראל. וקרא עליו הפסוק הזה [איכה ד ב] בני ציון היקרים וגו'.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת הוריות

פרק ג הלכה ה

מתני': כהן קודם ללוי. לוי לישראל, ישראל לממזר, ממזר לנתין, נתין לגר, וגר לעבד משוחרר. אימתי? בזמן שכולן שוין. אבל אם היה ממזר תלמיד חכם, וכהן גדול עם הארץ. ממזר תלמיד חכם, קודם לכהן גדול עם הארץ:

גמ': חכם קודם למלך, מלך קודם לכהן גדול, כהן גדול קודם לנביא, נביא קודם למשוח מלחמה, משוח מלחמה קודם לראש משמר, ראש משמר קודם לבית אב, בית אב קודם למרכל, והמרכל קודם לגיזבר, גיזבר קודם לכהן הדיוט, כהן הדיוט קודם ללוי, לוי לישראל, ישראל לממזר, ממזר לנתין, נתין לגר, וגר לעבד משוחרר. אימתי? בזמן שכולן שוין. אבל אם היה ממזר תלמיד חכם, וכהן גדול עם הארץ, ממזר תלמיד חכם, קודם לכהן גדול עם הארץ. חכם קודם למלך, **מ"ט? חכם** שמת, אין לנו כיוצא בו. מלך שמת, כל ישראל ראויין למלכות. אמר רבי יוחנן. כל אותן ארבעים יום שעשה משה בהר, היה למד תורה ומשכחה. ובסוף נתנה לו במתנה. כל כך למה? בשביל להחזיר את הטיפשים. **שאם שואלים לאדם, למה לא עסקתה בתורה? והוא עונה שהייתי משכח . אומרים לו צא ולמד משה שהיה חוזר ולומד, אף על פי שהיה שוכח.** כד דמך רבי סימון בר זביד, עאל רבי הילי ואפטר עלוי **כתיב** [איוב כח א ב] כי יש לכסף מוצא וגו' ברזל מעפר יקח וגו' אילו אם אבדו יש להן חליפין אבל תלמיד חכם שמת, מי מביא כיוצא בו? **כתיב** [שם יב] והחכמה מאין תמצא וגו' ונעלמה מעיני כל חי וגו'. אמר רבי לוי. מה אם אחי יוסף, על שמצאו מציאה יצא ליבם. דכתיב [בראשית מב כח] ויצא לבם. אנו שאבדנו רבי סימון בר זביד, על אחת כמה וכמה. מלך קודם לכהן גדול דכתיב [מלכים א א לג] והרכבתם את שלמה בני **על הפירדה וגו' ואילו נתן הנביא וצדוק הכהן הגדול הלכו ברגליהם.** כהן גדול לנביא דכתיב [שם לד] ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא למלך. הקדים צדוק לנתן. אמר רבי יונה בשם רבי חמא בר חנינה. נביא מכפת ידיו ורגליו ויושב לו **בהכנעה** בפני כהן גדול. ומה טעמא? **דכתיב** [זכריה ג ח] שמע נא יהושע הכהן הגדול, אתה וריעך היושבים לפניך. יכול היו

הדיוטות? תלמוד לומר, כי אנשי מופת המה. ואין מופת אלא נבואה. היך מה דאת אמר [דברים יג ב] ונתן אליך אות או מופת. נביא קודם למשוח מלחמה. משוח מלחמה קודם לראש משמר, ראש משמר קודם לראש בית אב, ראש בית אב קודם למרכל, והמרכל קודם לגיזבר, גיזבר קודם לכהן הדיוט, כהן קודם ללוי, לוי לישראל. לא הוא לוי הוא ישראל? אמר רבי אבון בשעת הדוכן שנו. אמר רבי אבון [דף יט עמוד א], גר להתגייר ומומר לעכו"ם לחזור בו, המומר קודם, מפני מעשה שאירע בישן, שישראל מומר היה. ובא לפני ר' יהושע בן פרחיה להחזירו בתשובה, ודחאו בשתי ידים, וחזי מה עלתה בו. והלך אל תדחה את המומר מפני הגר אלא תקרבהו מקודם לו. מפני מה הכל רצין אחר הגיורת לשאנה, ואין הכל רצין אחר משוחררת? שהגיורת בחזקת משתמרת, ומשוחררת בחזקת הבקר. ומפני מה הכל רצין אחר העכבר להרגו? מפני שעסקו רע עם הבריות. א"ר יוחנן. אל תאמין בעבד עד ששה עשר דור דכתיב [מלכים ב כה כה] בא ישמעאל בן נתניה בן אלישמע מזרע המלוכה ויכה את גדליהו במצפה. שהיה מזרע עבד משוחרר כדכתיב [דברי הימים א ב לה] ויתן ששן את בתו לירחע עבדו לאשה. ריב"ל אמר. ראש, שאינו חכם, וזקן, זקן קודם. שאינו ראש אם אינו זקן. מה טעמא? דכתיב [דברים כט ט] אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקים ראשכם זקנכם וגו' וכתוב [יהושע כד א] ויאסף יהושע את כל זקני ישראל שכמה, ויקרא לזקני ישראל ולראשיו. משה הקדים ראשיו לזקנים, יהושע הקדים זקנים לראשיו. משה, על ידי שהיו הכל תלמידיו, הקדים ראשיו לזקנים, שאף הראשיו היו תלמידי חכמים. יהושע, ע"י שלא היו הכל תלמידיו, הקדים זקנים לראשיו שלא היו ת"ח. משה, עד שלא צרך להם בכיבוש הארץ, הקדים ראשיו לזקנים. יהושע על ידי שצרך להם בכיבוש הארץ, הקדים זקנים לראשיו. משה ע"י שלא נתייגע בתלמוד תורה, הקדים ראשיו לזקנים. יהושע ע"י שנתייגע בתלמוד תורה, הקדים זקנים לראשיו. אמר ר' יהושע דסיכנין בשם רבי לוי. משה, ע"י שצפה ברוח הקודש שעתידין ישראל להיסתכר במלכות, וראשיהן עומדין על גביהן, ומשתדלים עבורם אצל המלכות, הקדים ראשיו לזקנים. תני, הסדרן סיני קודם לפלפול עוקר הרים. רבי שמואל אחוי דרבי ברכיה בעי. אפילו סדרן כרבי אמי, א"ל, מא את בעי מרבי אמי, דהוא הסדרן והוא הפלפול. ממה שאסרו לקרא בכתבי הקדש בשבת הדא אמרה, משנה קודם למקרא. ודא מסייעא ליה, דתני ר"ש בן יוחי. העוסק במקרא, מידה שאינה מידה שהמשנה והגמרא יפים ממנה, לפי שאן פוסקין הלכה ממקרא. ורבנן עבדין מקרא כמשנה. רבי שמואל בר נחמן אמר, משנה קודם לתלמוד. ומה טעמא? דכתיב [משלי ד ה] קנה חכמה קנה בינה וגו'. וחכמה היא המשנה, ובינה הוא התלמוד. שעי" הגמרא נותנין לב להבין דבר מתוך דבר וטעם המשנה. רבי יוחנן אמר. תלמוד קודם למשנה. ומה טעמא? דכתיב [שם טז טז] קנה חכמה מה טוב מחרוץ, וקנות בינה נבחר מכסף. דכשקנה חכמה הייתה בעניו טובה מזהב, אך כשקנה בינה נהיתה היא טובה מזהב והחכמה טובה רק מכסף. מה מקיים רבי יוחנן טעמא דרבי שמואל בר נחמן? מים בזול ויין ביוקר, ואף על פי כן מיים קדמים. שאפשר לעולם לחיות בלא יין, ואי אפשר לעולם לחיות בלא מים. אף כך. אף על פי שהבינה יקרה וחשובה יותר, החכמה קדמה לה, לפי שאי אפשר בלי חכמה. ומה מקיים רבי שמואל בר נחמן טעמא דר' יוחנן. מלח בזול פילפולין ביוקר. דאפשר לעולם לחיות בלא פילפולין, ואי אפשר לעולם בלא מלח. ולא ניכר חשיבות הפלפולין, אלא אם יש שם מלח, אף כך, מה תועלת בבינה, אם אן חכמה. ואם אינו יודע דבר, איך ידע להבין דבר מתוך דבר? לפיכך משנה קודמת לתלמוד, שרק אחר שיודע משניות, אז ידע להבחין בין משנה למשנה ולהבין דינים היוצאים ממנה. [דף יט עמוד ב] לעולם הוי רץ אחר המשנה, יותר מן התלמוד. הדא דאת אמר, עד שלא שיקע בו. רבי יוחנן רוב משניות אבל מששיקע בו רבי יוחנן רוב משניות, לעולם הוי רץ אחר התלמוד יותר מן המשנה. דרש רבי שמואל ברי' דרבי יוסי בי רבי בון. כתיב [משלי כח יא] חכם בעיניו איש עשיר, ודל מבין יחקרנו. חכם בעיניו איש עשיר, זה בעל התלמוד. ודל מבין יחקרנו, זה בעל אגדה. משל לשנים שנכנסו לעיר. ביד זה עשתות של זהב, וביד זה פרוטרוט. זה שבידו עשתות של זהב, אינו מוצא מי שיקנה ממנו ויחיה. וזה שבידו פרוטרוט, מוצא מי שיקנה ממנו ויחיה. דרש ר' אחא [שם טז יא] פלס ומאזני משפט לה, מעשהו כל אבני כיס. פלס, זה המקרא. מאזני, זה המשנה. משפט, זה התלמוד. לה, זה התוספתא. מעשהו כל אבני כיס, דכולהם נוטלין שכרן מכיס אחד. ר' אבא בר כהנא אזל לחד אתר. אשכח ר' לוי דדרש [קהלת ו ב] איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד, ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה, ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו, כי איש נכרי יאכלנו. עושר, זה המקרא. נכסים, אילו הלכות. וכבוד, זה התוספתא. ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה, אילו משניות גדולות. כגון משנתו של ר' חונה, ומשנתו של רבי הושעיה, ומשנתו של בר קפרא. ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו. זה בעל אגדה, שאינו לא אוסר ולא מתיר, לא מטמא ולא מטהר. כי

איש נכרי יאכלנו, זה בעל התלמוד. קם רבי אבא בר כהנא, ונשקיה בראשיה. אמר, זכיתה מימרינה יקים עומד, תזכי מימרינה מיתביב יושב. שתהיה זקן וראש ישיבה שדרכם לשבת בשעה שהיו דורשים. ביקשו למנות זקנים, מאיכן הן ממנים? מטיבריה, או **מדרומה?** א"ר סימון **כתיב** [שופטים א ב] יהודה יעלה ויהודה בדרום. א"ל ר' מנא. **הדא דאת אמר**, למלחמה. אבל למנויי [אסתר א יד] רואי פני המלך היושבים ראשונה במלכות. **אמר** ר' יעקב בר אידי בשם ריב"ל. מעשה שנכנסו זקנים לעליית בית גדיא ביריחו, ויצתה בת קול ואמרה להן. יש ביניכם שנים ראויין לרוח הקודש, והלל הזקן א' מהן. נתנו עיניהן בשמואל הקטן. שוב נכנסו זקנים לעלייה ביבנה, ויצתה בת קול ואמרה להן. יש ביניכם שנים ראויין לרוח הקודש, ושמואל הקטן אחד מהן. נתנו עיניהם באליעזר בן הורקנוס, והיו **שמחים על שסברו ששמואל הקטן הוא זה שראוי לשכינה, והסכימה** דעתן לדעת רוח הקודש. אילין דבר פזי ודבר הושעיה, הוו עלין ושאלין בשלמיה דנשייא בכל יום. והוון אילין דרבי הושעיה עלין קדמאי. אזלון אילין דבר פזי ואיתחתנון בנשיאותא. אתון בעון מיעול קדמי, אתון ושאלון לרבי **אמי. אמר להם, כתיב** [שמות כו ל] והקמות את המשכן כמשפטו. וכי יש משפט לעצים? אלא אי זה קרש **שזכה** לינתן בצפון, יינתן בצפון. בדרום, יינתן בדרום. תרתין זרעין משפחות בציפרין, בלווטייה ופגנייא. הוו עלין ושאלין בשלמיה דנשייא בכל יום. והוון בלווטייא עלין קדמאין, ונפקי קדמאי. אזלון פגנייא זכון לאורייתא. אתון בען מיעול קדמאי. אישתאלת לרשב"ל, שאלה רשב"ל לרבי יוחנן. עאל ר' יוחנן ודרשה בבית מדרשא דרבי בנייה. **אפילו** ממזר תלמיד חכם, וכהן גדול עם הארץ. ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ. סברין מימר, ליפדות ולהחיות ולכסות. הא לשיביה, לא. א"ר אבון. אף לשיביה. ומה טעמא? **דכתיב** [משלי ג טו] יקרה היא מפנינים. ואפילו מזה שהוא נכנס לפני ולפנים:

הדרן עלך פרק כהן משיח שחטא וסליקא לה מסכתא דהוריות וכוליה סידרא דנזיקין